

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 3-4 lutego 2017 r. na kierunku pedagogika prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych oraz obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego realizowanych w formie studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w Wydziale Zamiejscowym w Belchatowie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. Bożena Muchacka - członek PKA

członkowie:

- 1. prof. dr hab. Amadeusz Krause – ekspert PKA**
- 2. dr hab. Sławomir Przybyliński = ekspert PKA**
- 3. Artur Gawryszewski – ekspert ds. wszjk**
- 4. Przemysław Ogórek – ekspert ds. studenckich**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *pedagogika* prowadzonym w Wydziale Zamiejscowym w Belchatowie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku studiów.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (dalej w tekście: ZO) został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, z pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO. Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA
KIERUNKÓW STUDIÓW**

O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		x			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		x			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		x			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy	X				
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania					

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów	X				
--	---	--	--	--	--

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu

badan w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednio wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

*

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na

każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Spółeczna Akademia Nauk w Łodzi stosowną uchwałą przyjęła misję i strategię rozwoju (uchwała Senatu SAN z siedzibą w Łodzi nr 5 z dnia 20 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Misji i Strategii Rozwoju Uczelni na lata 2017-2022), w której czytamy, iż misją Uczelni jest „kształcenie konkurencyjnych na krajowym i międzynarodowym rynku pracy odpowiedzialnych społecznie profesjonalistów zdolnych sprostać wymaganiom XXI wieku, przygotowanych do aktywnego i twórczego udziału w rozwiązywaniu problemów społecznych o znacznej doniosłości oraz realizacja badań i projektów naukowych na najwyższym poziomie”. Niniejszy dokument zawiera także opis wizji rozwoju Uczelni oraz celów strategicznych na lata 2017-2022, z których zostało zapisane, iż SAN w Łodzi „swoje wysiłki koncentruje na rozwoju czterech obszarów: kształceniu, działalności naukowo-badawczej, kreowaniu dobrych relacji z otoczeniem oraz kształtowaniu przyjaznego środowiska akademickiego”. Z uczelnianym dokumentem koresponduje dokument bełchatowskiego wydziału zamiejscowego (uchwała Rady Zamiejscowego w Bełchatowie SAN z siedzibą w Łodzi z dn. 24.09.2016 r. w sprawie przyjęcia Misji i Strategii Rozwoju Wydziału Zamiejscowego w Bełchatowie SAN z siedzibą w Łodzi na lata 2017-2022) – „Misją Wydziału Zamiejscowego SAN w Bełchatowie jest działanie na rzecz rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego regionu poprzez kształcenie na potrzeby innowacyjnej gospodarki i dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, kształtowanie u studentów kompetencji przydatnych do życia w społeczeństwie, wrażliwości na trudne i skomplikowane problemy współczesnego świata, otwartości i tolerancji dla różnorodności kulturowej, a także prowadzenie działalności naukowo-badawczej z troską o rozwój kadry, w zgodzie z wartościami identyfikującymi tożsamości Uczelni – wysoką kulturą jakości kształcenia, profesjonalizmem, innowacyjnością i kreatywnością, wrażliwością na potrzeby społeczne, z zachowaniem wysokich standardów w zakresie etyki zawodowej, otwartością i tolerancją”. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku w znacznej mierze koresponduje z niniejszymi zapisami i w miarę możliwości konsultowana jest z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

1.2.

Na Wydziale w Bełchatowie plany rozwoju wiążą się z szeroką współpracą z interesariuszami zewnętrznymi oraz kształceniem dla potrzeb rynku pracy. W dokumentacji Wydziału znajdują się oświadczenia interesariuszy zewnętrznych dotyczące konsultacji koncepcji i programu kształcenia (przedstawiciele przedszkoli, szkoły, młodzieżowego ośrodka socjoterapii, policji i in.). Interesariusze, co wynika ze sprawozdań posiadają możliwość włączania się planowanie rozwoju ocenianego kierunku. Natomiast wydaje się, że obowiązująca oferta programowa na studiach I stopnia wpisuje się w kierunki rozwojowe zachodzące w regionie i odpowiada zakresowi działalności zawodowej dla kierunku pedagogika. Obecnie studenci kształcą się na dwóch specjalnościach: wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna oraz resocjalizacja z profilaktyką społeczną i prewencją kryminalną. W planach rozwoju kierunku jest jego przeprofilowanie z ogólnoakademickiego na praktyczny oraz w dłuższej perspektywie czasowej uruchomienie studiów II stopnia. Wydział zamierza także podążać w kierunku większego umiędzynarodowienia procesu kształcenia, tj. zapraszania wykładowców z innych krajów do prowadzenia zajęć, a także większego włączania studentów w inicjatywy o międzynarodowej randze.

1.3.

SAN w Łodzi oceniany kierunek realizowany w Zamiejscowym Wydziale w Bełchatowie uchwałą Senatu SAN z siedzibą w Łodzi nr 2 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla programu kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku „pedagogika” o profilu ogólnoakademickim w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie, ulokowała w określonych obszarach, dziedzinach kształcenia i przypisała do określonych dyscyplin naukowych, tj. w zakresie nauk humanistycznych, dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina filozofia (45 ECTS/ 25%) i w zakresie nauk społecznych, dziedzina nauk społecznych, dyscypliny: pedagogika, psychologia, socjologia (135 ECTS/75%). Wskazane obszary, dziedziny i dyscypliny naukowe korespondują z przyjętym i funkcjonującym opisem efektów kształcenia dla studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim.

1.4.

SAN w Łodzi stosowną uchwałą Senatu przyjęła efekty kształcenia dla kierunku pedagogika (uchwała Senatu SAN z siedzibą w Łodzi nr 2 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla programu kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku „pedagogika” o profilu ogólnoakademickim w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie). Niniejszą uchwałą przyjęto wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku pedagogika zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia (Dz. U. 2011 Nr 253, poz. 1521). Opracowano i wdrożono także efekty specjalnościowe dla specjalności: wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna (kategoria wiedzy 15 efektów, umiejętności 15 efektów, kompetencje społeczne 6 efektów) oraz resocjalizacja z profilaktyką społeczną i prewencją kryminalną (kategoria wiedzy 5 efektów, umiejętności 5 efektów, kompetencje społeczne 5 efektów). Niniejsze efekty są czytelne i współgrają z efektami kierunkowymi uszczegóławiają je pod kątem określonej specjalności. Na spotkaniu z Zespołem

Oceniającym, studenci poinformowali, że podczas toku studiów są zapoznawani z zakresem wiedzy, umiejętności i postaw społecznych niezbędnych do prowadzenia badań naukowych.

1.5.1.

W Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie SAN w Łodzi na ocenianym kierunku i realizowanej specjalności wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna, opracowano efekty specjalnościowe, obejmujące efekty z kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Po analizie dokumentacji, w szczególności sylabusów przedmiotowych i programu kształcenia należy wskazać, iż efekty kształcenia są zgodne ze standardami kształcenia nauczycieli (rozporządzenie MNiSW z dn. 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U z 2012 r., poz. 131). Program kształcenia szczególnie blok specjalnościowy zawiera określone przedmioty uwzględniające poziom przedszkolny oraz klas I-III szkoły podstawowej, odnosząc to do poszczególnych nauczycielskich efektów.

1.5.2.

W analizowanych sylabusach przedmiotowych zauważono kompleksowość, różnorodność i aktualność treści programowych. Odpowiedni dobór treści kształcenia i spójność treści programowych uwzględnionych w programie studiów na ocenianym kierunku zgodny jest z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku. Nauczyciele akademicy prezentują w sylabusach treści powiązane z zakresem swoich zainteresowań naukowo-badawczych i aktualnym stanem wiedzy z zakresu obszarów, do których przypisano oceniany kierunek.

1.5.3.

W sylabusach przedmiotowych koordynatorzy poszczególnych przedmiotów określają metody dydaktyczne, tj. m.in. wykład, ćwiczenia, ćwiczenia praktyczne, ćwiczenia projektowe, prezentacja multimedialna, burza mózgów, analiza tekstu, analiza przypadku, dyskusja, praca zespołowa w grupach, pokaz i in. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów. Różnorodność stosowanych metod, w tym aktywizujących studentów, w zależności od form zajęć dydaktycznych pozwala realnie spojrzeć na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, ze wskazaniem m.in. na co najmniej przygotowanie ich do prowadzenia badań, tj. w szczególności zaznajomienie się z podstawowymi umiejętnościami badawczymi (program studiów zawiera takie przedmioty jak proseminarium oraz seminarium dyplomowe). Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, studenci aktywnie działający w ww. kołach naukowych, poinformowali, że prowadzą badania naukowe dotyczące np. wpływu gier komputerowych na poziom agresji. W opinii studentów, wiedza, umiejętności i postawy społeczne, które kształtują na zajęciach dydaktycznych przygotowują ich do wykonywania zawodu pedagoga, jak i również do prowadzenia badań naukowych w tym zakresie.

1.5.4.

Studia I stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na kierunku pedagogika prowadzone w Zamiejscowym Wydziale w Bełchatowie realizowane są w 6 semestrach, podczas których

student powinien osiągnąć 180 pkt. ECTS. W programach I stopnia kształcenia wyszczególniono następujące bloki/moduły przedmiotów: przedmioty ogólnouczeniowe (st. stacjonarne - 825 godz. w tym samodzielna praca studenta 366 godz., st. niestacjonarne - 825 godz. w tym samodzielna praca studenta 460 godz.); przedmioty podstawowe i kierunkowe (st. stacjonarne - 1650 godz. w tym samodzielna praca studenta 729 godz., st. niestacjonarne - 1650 godz. w tym samodzielna praca studenta 984 godz.); przedmioty do wyboru (st. stacjonarne - 275 godz. w tym samodzielna praca studenta 78 godz., st. niestacjonarne - 275 godz. w tym samodzielna praca studenta 133 godz.); przedmioty do wyboru wprowadzające do specjalności (st. stacjonarne - 400 godz. w tym samodzielna praca studenta 160 godz., st. niestacjonarne - 400 godz. w tym samodzielna praca studenta 225 godz.); przedmioty specjalnościowe (st. stacjonarne - 800 godz. w tym samodzielna praca studenta 396 godz., st. niestacjonarne - 800 godz. w tym samodzielna praca studenta 504 godz.); seminarium dyplomowe (st. stacjonarne - 350 godz. w tym samodzielna praca studenta 276 godz., st. niestacjonarne - 350 godz. w tym samodzielna praca studenta 296 godz.); praktyki (st. stacjonarne - 150 godz. w tym samodzielna praca studenta 0 godz., st. niestacjonarne - 150 godz. w tym samodzielna praca studenta 0 godz.); analiza praktyk. (st. stacjonarne - 50 godz. w tym samodzielna praca studenta 20 godz., st. niestacjonarne - 50 godz. w tym samodzielna praca studenta 30 godz.). Z analizy programów studiów I stopnia na obydwu formach kształcenia należy wskazać na prawidłową sekwencję przedmiotów, co sprzyja studentowi w nakreśleniu powiązań pomiędzy poszczególnymi efektami. Natomiast czas trwania kształcenia otwiera perspektywy spełnienia treści programowych i efektów kształcenia w poszczególnych semestrach.

1.5.5.

Uczelnia na kierunku pedagogika przyjęła zasady dotyczące przypisywania punktów ECTS. Wynika to z uchwały Senatu nr 14 z dnia 4 października 2011 r. w sprawie uznawania i przepisywania ocen z przedmiotów, z których uzyskano zaliczenie w innej Uczelni lub na innym kierunku studiów w Społecznej Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi. Z analizy sylabusów przedmiotowych wynika, że spełnione są powszechnie przyjęte wytyczne, jako zasadę miary średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia, czyli 25 – 30 godz./1 pkt. ECTS.

Z programu studiów wynika, iż określonym przedmiotom związanym z przygotowaniem do prowadzenia badań przypisano więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS, tj. 117 pkt. ECTS. Odnosząc się do innych wymagań określonych w rozporządzeniu w sprawie warunków prowadzenia studiów, to należy zauważyć, iż na ocenianym kierunku w programach studiów uwzględniono: łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych – 28 pkt. ECTS, o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych i projektowych – 117 pkt. ECTS, minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach niezwiązanych z kierunkiem studiów zajęć ogólnouczeniowych lub zajęć na innym kierunku studiów – 33 pkt. ECTS, a także liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego (studia stacjonarne i niestacjonarne - przedmiot wychowanie fizyczne 2 punkty ECTS). Natomiast praktykom studenckim przypisano 6 pkt. ECTS.

1.5.6.

Uczelnia na ocenianym kierunku przyjęła, iż specjalność jest wyborem studenta. Analiza programów kształcenia pod kątem wyboru studenta pozwala na stwierdzenie o spełnieniu wymogu zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku. Składa się na to blok przedmiotów specjalnościowych - 32 pkt., blok przedmiotów do wyboru wprowadzających do specjalności - 16 pkt., blok przedmiotów do wyboru - 11 pkt. ECTS.. Jednostka do wyboru zalicza także przedmiot język obcy - 20 pkt. ECTS, wychowanie fizyczne – 2 pkt. ECTS oraz seminarium dyplomowe – 14 pkt. ECTS. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, studenci poinformowali, że odpowiada im taka forma wyboru zajęć.

1.5.7.

Semestr zimowy roku akademickiego 2016/2017 trwa od 1.10.2016 r. do 10.02.2017 r. Natomiast zajęcia dydaktyczne rozpoczynają się 3.10.2016 r. i trwają do 3.02.2017 r. Semestr letni zaś trwa od 18.02.2017 r. do 30.09.2017 r. Zajęcia dydaktyczne rozpoczynają się 18.02.2017 r. i trwają do 11.06.2017 r. W roku akademickim 2016/2017 przewidziane są sesje egzaminacyjne – zimowa i letnia oraz dwie sesje poprawkowe (zarządzenie nr 3A/2016 Rektora SAN z dnia 26 stycznia 2016 roku w sprawie organizacji roku akademickiego 2016/2017). Organizacja zajęć zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych nie budzi zastrzeżeń. Rozkład zajęć studenckich na obydwu formach studiów oraz terminy zjazdów studentów niestacjonarnych nie budzi zastrzeżeń, co daje możliwość zdobywania przez żaków zaprojektowanych w sylabusach efektów kształcenia. W Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie na ocenianym kierunku stosuje się następujące formy zajęć dydaktycznych: wykłady, ćwiczenia, warsztaty, laboratoria, seminaria, praktyki. Niniejsze formy wraz z poprawnym ich wymiarem godzinowym sprzyjają osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. W programach kształcenia na kierunku pedagogika istnieje przewaga zajęć ćwiczeniowych, konwersatoryjnych i laboratoryjnych oraz praktyk (studia stacjonarne 1160 godz., studia niestacjonarne 865 godz.), na których z założenia aktywizuje się studenta oraz motywuje do samodzielnej pracy pod okiem nauczyciela. Warto także wspomnieć, iż programy studiów stacjonarnych i niestacjonarnych zawierają również wymiar godzinowy konsultacji przypisanych do poszczególnych przedmiotów. Należy wskazać na właściwą liczebność grup studenckich na określonych formach kształcenia. Liczebność grup uregulowana jest zarządzeniem nr 18/2014 Rektora SAN z dnia 12 września 2014 roku w sprawie liczebności grup. Na kierunku pedagogika nie uwzględnia się zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Liczba osób, w których prowadzone są ćwiczenia i wykłady wynosi średnio 20 osób. Organizacja zajęć na wizytowanym kierunku jest właściwa. Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że przerwy pomiędzy zajęciami są zoptymalizowane do ich potrzeb.

1.5.8.

Zasady odbywania praktyk w SAN zawarte są w Regulaminie praktyk studenckich (uchwała Rady Wydziału Zamiejscowego w Bełchatowie SAN z siedzibą w Łodzi z dnia 24 września 2016 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych obowiązującego na kierunku „pedagogika”, studia I stopnia, profil ogólnoakademicki na

Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi. Regulamin precyzuje m.in. cele praktyk pedagogicznych, zadania studentów, formy realizacji praktyk, zasady realizacji praktyk, czy też zadania opiekuna praktyk z ramienia placówki. Na Wydziale w Bełchatowie obowiązuje korespondująca z Regulaminem procedura P-11 „Realizacja praktyk studenckich”, w której podaje się w szczególności informacje, iż „Merytoryczny nadzór nad praktykami sprawuje opiekun praktyk, którym jest wyznaczony przez Dziekana nauczyciel akademicki z danego kierunku kształcenia.” Procedura reguluje także obowiązki niniejszego opiekuna, który m.in. akceptuje miejsca odbywania praktyk, jak również monitoruje realizację praktyk i ocenia stopień realizacji osiągnięcia efektów kształcenia. W dokumentacji wydziałowej znajdują się sylabusy do praktyk dla określonych specjalności, gdzie określono efekty kształcenia dla praktyk. Program kształcenia obejmuje 150 godzin praktyk studenckich (6 pkt. ECTS). Warto wskazać, że po odbyciu praktyki na zajęciach „Analiza praktyk” – 50 godz. (2 pkt. ECTS), opiekun wraz z grupą studencką przeprowadza analizę zrealizowanych praktyk. Uczelnia opracowała również: kartę hospitacji praktyk pedagogicznych (spec. Wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna), arkusz obserwacji dziecka, kartę ewaluacji własnego rozwoju zawodowego studentki/studenta po odbyciu praktyki w szkole (90 godz.), kartę ewaluacji własnego rozwoju zawodowego studentki/studenta po odbyciu praktyki w przedszkolu (60 godz.). Wydział posiada szereg podpisanych porozumień w przedmiocie prowadzenia praktyk studenckich m.in. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Radomsku, Komendą Wojewódzką w Rzeszowie, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii w Łękwie, Komendą Powiatową Policji w Bełchatowie, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łasku, Niepublicznym Punktem Przedszkolnym w Teodorach, Samorządową Szkołą Podstawową im. W. Łokietka w Topoli Królewskiej, Szkołą Podstawową im. Władysława Broniewskiego w Bełchatowie, Przedszkolem Samorządowym i. Jana Brzechwy w Bełchatowie, Przedszkolem Samorządowym nr 6 w Bełchatowie, Przedszkolem Niepublicznym Akademia Przedszkolaka „Jabłuszko” w Bełchatowie, Integracyjnym Przedszkolem nr 3 w Bełchatowie, Prywatną Szkołą Podstawową nr 1 w Piotrkowie Trybunalskim. Po analizie miejsc praktyk należy stwierdzić, iż prawidłowo dokonuje się doboru miejsc praktyk pedagogicznych, w tym na specjalności nauczycielskiej. Uczelnia oferuje także liczbę miejsc dostosowaną do liczby studentów.

1.5.9.

Wydział Zamiejscowy w Bełchatowie SAN intensyfikuje na ocenianym kierunku działania w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Na kierunku pedagogika program kształcenia realizowany jest w języku polskim, chociaż oferuje się studentom jako przedmioty do wyboru, przedmioty realizowane w języku angielskim (tj. Sociology, Ethics, Social and Interational Communication). Ponadto studenci mają możliwość uczestniczenia w dodatkowych kursach do wyboru proponowanych w ramach współpracy z Clark University (warsztaty m.in. Advanced Professional Communication, Intercultural Communication). Wydział szeroko współpracuje w partnerami zagranicznymi w ramach konsultacji programów studiów, wykładów gościnny, wymiany kadry dydaktycznej (m.in. Clark University - Stany Zjednoczone, Masaryk University - Czechy, Tomas Bata University in Zlin - Czechy). Zarówno pracownicy, jak i studenci Wydziału mają możliwość korzystania z międzynarodowej wymiary w ramach programu Erasmus+. Jednak zobowiązania rodzinne i

pracownicze studentów mają niewątpliwie wpływ na ich niską mobilność. Wśród pracowników widać natomiast aktywność w wyjazdach na zagraniczne konferencje/sympozja, na których zdobyte doświadczenia starają się w miarę możliwości przełożyć na pracę dydaktyczną ze studentami pedagogiki.

1.6.1.

Na Społecznej Akademii Nauk w Łodzi procedurę rekrutacji kandydatów na studia reguluje uchwała Senatu SAN nr 2 z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie zasad rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2016/2017. Od kandydatów na studia pierwszego stopnia wymagane są takie dokumenty jak: wypełnione zgłoszenie rekrutacyjne wraz z wypełnioną ankietą osobową kandydata, poświadczona przez uczelnię kopia świadectwa dojrzałości, fotografie o wymiarach 35x45 mm, kopia dowodu osobistego bądź paszportu, kopia dowodu wpłaty za postępowanie związane z przyjęciem na studia (§2.). W § 3. ust.3 i 4, czytamy, iż „Postępowanie kwalifikacyjne ma charakter rozmowy kwalifikacyjnej”, a „Zasadniczym elementem postępowania kwalifikacyjnego jest ocena dokumentów, bez przeprowadzania egzaminów wstępnych”. Na Wydziale w Bełchatowie obowiązuje procedura P-01 „Nabór kandydatów na studia”, w której mowa m.in. o postępowaniu kwalifikacyjnym prowadzonym przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną. Zasady rekrutacyjne na I stopień kształcenia są powszechnie przyjęte w szkolnictwie wyższym i należy uznać je za stosowne.

1.6.2.

W SAN w Łodzi obowiązuje uchwała Senatu SAN z siedzibą w Łodzi nr 6 z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi. Niniejszy akt reguluje zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się. Na bełchatowskim Wydziale wprowadzono współpracującą w nim procedurę P-19 "Potwierdzenie efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów". Kierunek pedagogika realizowany w Bełchatowie, zgodnie z zapisami regulaminu nie posiada uprawnień do potwierdzania efektów uczenia się.

1.7.1. W sylabusach przedmiotowych koordynatorzy w rubryce „Metody weryfikacji efektów kształcenia” podają przy swoich przedmiotach określone metody i formy zaliczenia. Czytamy tam więc, m.in. o: egzaminie, kolokwium, teście pisemnym, zaliczeniu ustnym, prezentacji, projekcie, zadaniu zespołowym, referacie problemowym, eseju, analizie przypadków i in. Holistycznie rzecz ujmując należy stwierdzić, iż w analizowanych sylabusach poprawnie dobrano metody sprawdzania i oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studentów. Należy wskazać na trafność i skuteczność tych metod i odpowiedni ich dobór z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych przedmiotów. Chociaż zdarzają się także sytuacje, w których niepoprawnie dobrano metody weryfikacji efektów. Otóż np. w przedmiocie socjologia ogólna, założono iż test wiedzy będzie stanowił metodę weryfikacji efektów zarówno z wiedzy, jak i umiejętności i kompetencji społecznych.

Podczas analizy przez ZO PKA tzw. prac etapowych realizowanych na ocenianym kierunku nie zauważono większych problemów. Przeanalizowano także prace dyplomowe oraz zapoznano się z procesem dyplomowania, który jest finalnym weryfikatorem efektów

kształcenia. Regulowany jest on uchwałą Rady Wydziału Zamiejscowego w Bełchatowie SAN z siedzibą w Łodzi z dnia 24 września 2015 roku w sprawie przyjęcia Zasad dyplomowania na kierunku "pedagogika" dla studiów I stopnia prowadzonych na Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie SAN z siedzibą w Łodzi. Zasady dyplomowania stanowiące załącznik do niniejszej uchwały precyzują szereg spraw dotyczących się tego ważnego procesu. Warto w omawianym kontekście zauważyć, iż celem weryfikacji oryginalności prace przechodzą przez system antyplagiatowy. W dokumentacji Wydziału znajdują się protokoły zbiorcze z weryfikacji jakości prac dyplomowych, gdzie zgodnie z procedurą P-12 "Weryfikacja Jakości Prac Dyplomowych", stosowny Zespół dokonuje formalnej i merytorycznej oceny prac dyplomowych.

Podczas wizytacji ZO PKA poprosił o wykaz prac dyplomowych studentów pedagogiki. Przy analizie wybranych prac (patrz załącznik 3 raportu) zauważono nieznaczne braki studentów w zakresie znajomości metodologii badań pedagogicznych oraz interpretacji i analizy materiału badawczego, co może wynikać z niedostatecznej opieki promotorskiej, a tym samym wpływać na weryfikację efektów kształcenia. Natomiast prace etapowe, z którymi członkowie ZO PKA zapoznali się podczas wizytacji pod kątem weryfikacji efektów należy ocenić względnie pozytywnie, gdyż problemy mogą pojawić się z weryfikacją kompetencji społecznych.

1.7.2.

System oceniania i sprawdzania efektów kształcenia zaprezentowany w sylabusach nie budzi większych zastrzeżeń. Stosowane przez nauczycieli akademickich metody weryfikacji budują perspektywę oceny stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. System sprawdzania i oceny efektów jest przejrzysty i bezstronny, nie zauważono problemów w zakresie równego traktowania studentów w tych zakresach.

Dokumentowanie wyników sprawdzania i oceny efektów kształcenia w postaci protokołów egzaminacyjnych i zaliczeniowych jest raczej właściwe (analizowane protokoły np.: psychologia rozwoju człowieka, wykład, st. stacjonarne, wydruk z dnia 3.02.2017 r.; współczesne problemy pedagogiki, wykład, st. niestacjonarne, wydruk z dnia 3.02.2017 r. Zauważono jednak po analizie protokołów, iż przy niektórych przedmiotach są same, bądź prawie same oceny bardzo dobre (np. filozofia społeczna - ćwiczenia, warsztat umiejętności pedagogicznych - ćwiczenia, psychologia rozwoju człowieka - ćwiczenia, przedmiot kompetencji społecznych - ćwiczenia). Być może przy poszczególnych przedmiotach studenci w identycznym, wysokim stopniu osiągnęli założone efekty kształcenia, albo metody weryfikacji są niepoprawnie dobrane. Monitorowanie stopnia weryfikacji efektów kształcenia składa się z oceniania etapowego oraz końcowego - dyplomowego. Do obydwu odniesiono się w punkcie wyżej.

3. Uzasadnienie

- ✓ Wydział Zamiejscowy w Bełchatowie posiada misję i strategię rozwoju Wydziału, które korespondują z uczelnianą perspektywą misji i rozwoju. Oferta kształcenia i koncepcja kształcenia wpisują się w słowa nakreślone w dokumentach uczelnianych i wydziałowych.
- ✓ Na Wydziale w Bełchatowie plany rozwoju wiążą się z szeroką współpracą z

interesariuszami zewnętrznymi oraz kształceniem dla potrzeb rynku pracy. Natomiast wydaje się, że obowiązująca oferta programowa na studiach I stopnia wpisuje się w kierunki rozwojowe zachodzące w regionie i odpowiadają zakresowi działalności zawodowej dla kierunku pedagogika.

- ✓ Oceniany kierunek realizowany w Zamiejscowym Wydziale w Bełchatowie prawidłowo przypisano do określonych obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych.
- ✓ SAN w Łodzi stosowną uchwałą Senatu przyjęła wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku pedagogika. Opracowano i wdrożono także efekty specjalnościowe dla specjalności: wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna oraz resocjalizacja z profilaktyką społeczną i prewencją kryminalną. Niniejsze efekty są czytelne i współgrają z efektami kierunkowymi uszczegóławiają je pod kątem określonej specjalności.
- ✓ Efekty specjalnościowe dla specjalności nauczycielskiej wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna, są zgodne ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
- ✓ Odpowiedni jest dobór treści kształcenia i spójność treści programowych uwzględnionych w programie studiów na ocenianym kierunku zgodny jest z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku.
- ✓ Właściwy jest dobór i wykorzystanie metod dydaktycznych ze względu na rodzaj i charakter zajęć.
- ✓ Z analizy sylabusów przedmiotowych wynika, iż nauczyciele respektują zasadę miary średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia przyjęto 25 – 30 godz./1 pkt. ECTS.
- ✓ Organizacja procesu kształcenia nie budzi wątpliwości i czas trwania kształcenia otwiera perspektywy spełnienia treści programowych i efektów kształcenia w poszczególnych semestrach.
- ✓ Na ocenianym kierunku spełniony jest wymóg zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku.
- ✓ Realizacja praktyk studenckich proceduralnie i merytorycznie jest właściwa. M. in. prawidłowo dokonuje się doboru miejsc praktyk pedagogicznych, w tym na specjalności nauczycielskiej. Uczelnia oferuje także liczbę miejsc dostosowaną do liczby studentów.
- ✓ Wydział Zamiejscowy w Bełchatowie SAN intensyfikuje na ocenianym kierunku działania w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Tym niemniej warto niniejszą płaszczyznę rozwijać i zachęcać studentów do uczestnictwa w wymianie międzynarodowej, np. Erasmus+.
- ✓ Funkcjonujące zasady rekrutacyjne na I stopień kształcenia na ocenianym kierunku są powszechnie przyjęte w szkolnictwie wyższym i należy uznać je za poprawne.
- ✓ W SAN w Łodzi obowiązuje uchwała Senatu SAN z siedzibą w Łodzi dotycząca potwierdzania efektów uczenia się. Kierunek pedagogika realizowany w Bełchatowie, zgodnie z zapisami uczelnianego regulaminu nie posiada uprawnień do potwierdzania efektów uczenia się.
- ✓ W analizowanych sylabusach poprawnie dobrano metody sprawdzania i oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studentów. Należy wskazać na trafność i

skuteczność tych metod i odpowiedni ich dobór z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych przedmiotów. Chociaż zdarzają się także sytuacje, w których niepoprawnie dobrano metody weryfikacji efektów (np. przedmiot socjologia ogólna). Analiza prac dyplomowych wykazała nieznaczne braki studentów w zakresie znajomości metodologii badań pedagogicznych oraz interpretacji i analizy materiału badawczego, co może wpływać na weryfikację efektów kształcenia.

- ✓ System oceniania i sprawdzania efektów kształcenia zaprezentowany w sylabusach nie budzi większych zastrzeżeń. System sprawdzania i oceny efektów jest przejrzysty i bezstronny, nie zauważono problemów w zakresie równego traktowania studentów w tych zakresach.
- ✓ Dokumentowanie wyników sprawdzania i oceny efektów kształcenia w postaci protokołów egzaminacyjnych i zaliczeniowych jest raczej właściwe, chociaż zauważono iż przy niektórych przedmiotach są same, bądź prawie same oceny bardzo dobre. Być może przy poszczególnych przedmiotach studenci w identycznym, wysokim stopniu osiągnęli założone efekty kształcenia, albo metody weryfikacji są niepoprawnie dobrane.

4. Zalecenia

- Należy poszerzać i wzmacniać inicjatywy związane ze współpracą międzynarodową obejmującą swoim zakresem funkcjonowanie kierunku pedagogika.
- Należy dokonać przeglądu sylabusów pod kątem doboru metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, w powiązaniu z zapewnieniem możliwości sprawdzenia stopnia osiągnięcia przez studentów i oceny zakładanych efektów kształcenia, w tym oceniania etapowego.
- Należy wzmocnić opiekę nad przygotowaniem prac dyplomowych, która na etapie przygotowywania pozwoliłaby wyeliminować pojawiające się problemy przede wszystkim na poziomie metodologii i interpretacji i analizy materiału badawczego.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy

zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu

i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

2.1

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „pedagogika”, Uczelnia zgłosiła 9 nauczycieli akademickich, w tym 3 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt, osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „pedagogika”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w **§ 13 ust. 1, § 13 ust. 2, § 14 ust. 1** rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.);

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Po dogłębnej analizie dokumentacji do minimum kadrowego kierunku *pedagogika* prowadzonego na poziomie studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim zaliczono wszystkie ze zgłoszonych osób, to jest 3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 doktorów. Osoby te mają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarom kształcenia, wskazanym dla wizytowanego

kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia zdefiniowane dla tego kierunku.

Struktura kwalifikacji i liczba nauczycieli akademickich spełnia wymagania określone w § 13 ust. 1 oraz w § 8 ust. 1 pkt 2 lit. d w/w rozporządzenia oraz w art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż wszyscy spełniają także wymóg określony w § 13 ust. 2 w/w rozporządzenia.

Dokumentacja, informacje zamieszczone w zintegrowanym systemie o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, a w szczególności oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwalają na stwierdzenie, iż osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku dla *obszaru nauk społecznych* określa § 17 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia stanowiącego poz. 5 Załącznika nr 1 raportu. Na ocenianym kierunku stosunek ten wynosi ok. 1; 22, co oznacza, że przy obowiązującym nie mniejszym niż 1:60, wymóg rozporządzenia został spełniony.

Osoby zaliczone do minimum kadrowego posiadają dorobek naukowy zgodny z obszarem wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia wskazanego dla ocenianego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin do których odnoszą się efekty kształcenia. Wśród osób zaliczonych do minimum kadrowego zaliczono 2 pracowników samodzielnych w obszarze nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika, oraz jednego pracownika samodzielnego w dyscyplinie socjologia. W grupie 6 doktorów, 5 zaliczono w obszarze nauk społecznych (4 w dyscyplinie pedagogika, jeden w dyscyplinie psychologia) i 1 doktor w obszarze nauk humanistycznych (w dyscyplinie filozofia).

Na ocenianym kierunku minimum kadrowe w ostatnich trzech latach było stabilne. Osoby zaliczone do minimum kadrowego reprezentują wskazane obszary, dziedziny i dyscypliny nauk dla ocenianego kierunku. Dorobek osób zaliczonych do minimum kadrowego zapewnia pełną realizację programu na ocenianym kierunku. Tym samym należy stwierdzić, że jednostka posiada wymagane przepisami prawa minimum kadrowe do prowadzenia kierunku pedagogika na studiach pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

2.2

Oceniając zgodność i kompleksowość struktury dorobku kwalifikacji oraz dorobku kadry naukowo dydaktycznej w kontekście realizowanych efektów kształcenia należy wskazać, że jest on zapewniona w pełnym wymiarze. Uczelnia przypisała efekty kształcenia do dyscyplin, po czym dobrała do nich kadre z odpowiednim dorobkiem i kwalifikacjami.

Należy podkreślić, że poza osobami z minimum kadrowego na ocenianym kierunku zajęcia aż 29 osób, w tym pięciu pracowników samodzielnych, 15 doktorów oraz 18 magistrów. Tak

duża liczba nauczycieli zapewnia wskazaną różnorodność kwalifikacji i pozwala optymalnie dobrać kwalifikacje naukowe i doświadczenie praktyczne oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli do realizowanych efektów kształcenia na danym przedmiocie. W dużej mierze badania naukowe, które prowadzi nauczycieli są zbieżne z realizowanymi efektami kształcenia. W części przedmiotów takich powiązań nie ma, gdyż są to treści podstawowe, do których przygotowanie następuje poprzez nabycie odpowiednich kwalifikacji związanych z wykształceniem i stopniem naukowym. Co ważne, występuje duże powiązanie przedmiotów specjalnościowych z indywidualnymi badaniami prowadzących zajęcia dydaktyczne. Prawdliwość kompetencji pedagogicznych potwierdziły pozytywne opinie hospitowanych zajęć. Jednostka nie prowadzi zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik na odległość.

Obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń. Uczelnia wykazuje dużą uwagę do obsady zajęć zgodnej z posiadanym dorobkiem naukowym i doświadczeniem praktycznym. Przedmioty z dyscyplin naukowych prowadzą osoby, które posiadają dorobek w tych dyscyplinach (przedmioty psychologiczne prowadzi psycholog, socjologiczne, socjolog a filozoficzne, filozof). Co ważne, seminarium dyplomowe prowadzą osoby, które posiadają dorobek naukowy i kompetencje badawcze w dyscyplinie pedagogika.

Duża liczba kadry prowadzących zajęcia na kierunku (łącznie 39 osób) pozwala na równomierne obciążenie obowiązkami dydaktycznymi kadry i odpowiedniego dostosowania jej liczebności do liczby studentów. Pracownicy podczas zebrania zwrócili uwagę na to, że uczelnia jest w tej dobrej sytuacji, gdyż pomimo stosunkowo niewielkiej liczby studentów, posiada inne jednostki dydaktyczne w kraju, gdzie nauczyciele mogą dopełniać pensum zgodnie ze swoim dorobkiem i kwalifikacjami. Ta sytuacja pozwala uniknąć przypisywania pracownikom zajęć dydaktycznych niezgodnych z ich kwalifikacjami, tylko w celu dopełnienia ich pensum dydaktycznego. Z tego powodu perspektywy rozwoju ocenianego kierunku kadra postrzega pozytywnie. Pomimo dostrzeganych zagrożeń związanych z niżem demograficznym oraz niesprzyjającym klimatem dla nauk społeczno-humanistycznych, nauczyciele optymistycznie oceniają perspektywy kontynuowania kształcenia na wizytowanym kierunku.

2.3

Kwestie związane z polityką kadrową są regulowane poprzez procedury, które uczelnia zakodowała w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia. Są to procedura P-04 - Rozwój naukowy pracowników akademickich, udział w szkoleniach wewnętrznych oraz dokumentacja dotycząca rozwoju naukowego: P-05- (Ocena osiągnięć i nagradzanie pracowników akademickich oraz jednostek naukowo-dydaktycznych: P-08 - Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych: P-09 - Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy wykładowców dokonywana przez studentów - tzw. ankietyzacja; P-15 - Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska nauczycieli akademickich). Procedury określają m.in. tryb postępowania przy zatrudnianiu nauczycieli, ocenianiu ich osiągnięć zawodowych i nagradzaniu, zapewnianiu ich stałego rozwoju naukowego, itd.

Uczelnia realizuje politykę kadrową zgodnie z zaplanowaną koncepcją kształcenia na kierunku pedagogika. Głównym elementem tej koncepcji jest założenie, że dyscyplina pedagogika, jako nauka o wychowaniu i kształceniu, łączy dwie perspektywy: humanistyczną, koncentrującą się na istocie wychowania, nauczania i uczenia się oraz społeczną, dotyczącą środowisk wychowawczych, systemów instytucji oświatowych i opiekuńczych, ich funkcji i

znaczenia w rozwoju człowieka. W koncepcji kształcenia realizowane są także założenia przyjęte w dokumentach strategicznych, koncentrując proces kształcenia na kluczowym celu wskazanym w Misji Uczelni, jakim jest kształcenie do zawodu oraz przygotowanie i realizacja badań naukowych na najwyższym poziomie. W koncepcji kształcenia uwzględniono znaczenie dwóch zintegrowanych czynników: przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy oraz osiąganie przez nich stosownych kompetencji badawczych i społecznych, między innymi przygotowujących do podjęcia studiów na drugim stopniu. Analiza zasobów kadrowych, realizujących zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku, pozwala założyć, że polityka kadrowa nie tylko jest dostosowana do tych działań, ale też jest skuteczna w ich wspieraniu poprzez systemy oceniające i motywujące. Pracownicy deklarują (potwierdza to też dokumentacja) odpowiednie wsparcie w publikacji swoich prac, w finansowaniu awansów zawodowych, udziału w konferencjach naukowych w kraju i zagranicą. Przykładem motywacji pracowników jest wysoka dynamika przewodów doktorskich w latach 2012-2014 (14) oraz finansowanie dwóch przewodów habilitacyjnych przez Uczelnię. Uczelnia wskazuje też na staże naukowe swoich pracowników, jakie w latach 2014-2016 finansowała. Z tej propozycji skorzystało 5 nauczycieli akademickich. Nie jest to wprawdzie wymiana na dużą skalę, jednak ze względu na wielkość Jednostki należy uznać za zadowalającą. Jako przykład mobilności kadry można wskazać też zatrudnienie słowackiego profesora pedagogiki, autorytetu w swoim kraju, jeśli chodzi o edukację i stygmatyzację dzieci pochodzących z mniejszości etnicznych i kulturowych.

2.4

Badanie prowadzone w jednostce są metodologicznie i merytorycznie zgodne z zakresem wskazanych obszarów, dziedzin i dyscyplin kształcenia, do których został przypisany wizytowany kierunek studiów. Dominują w nich badania pedagogiczne, co wiąże się z przewagą efektów kształcenia z tej dyscypliny. Badania naukowe prowadzone są w typowych dla nauk społecznych strategiach, to jest strategii badań jakościowych i ilościowych. Przeważają badania indywidualne, co jest związane z ich dużym zróżnicowaniem tematycznym. Część badań ma charakter projektowy i zespołowy w dyscyplinach istotnych dla prowadzonych specjalności kształcenia. Przykładem są badania w następujących subdyscyplinach:

- pedagogika społeczna - zmiany kulturowe w środowiskach lokalnych w obliczu migracji ekonomicznej ludności, przeobrażenia społeczne towarzyszące współczesnej globalizacji, makrospołeczne uwarunkowania zmiany modelu funkcjonowania współczesnej rodziny
- pedagogika resocjalizacyjna i praca socjalna - rodzinne i środowiskowe uwarunkowania powodujące niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży, formy i metody profilaktyki społecznej
- pedagogika specjalna - wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych intelektualnie w różnych środowiskach
- pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna - rozwój metakognitywny i językowy dziecka i jego uwarunkowania, rozwój zawodowy nauczyciela klas I-III, problematyka założeń teoretycznych organizacji w praktyce systemu pedagogicznego Mari Montessori, nagrody i kary w wychowaniu

Wyniki badań znajdują swoje odzwierciedlenie w publikacjach kilkudziesięciu artykułów i monografii naukowych.

Poprzez tak dużą kompleksowość i różnorodność badań powiązanych bezpośrednio z

procesem dydaktycznym należy założyć możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia, szczególnie tych związanych z wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami niezbędnymi w przygotowaniu studentów do prowadzenia samodzielnych badań naukowych i swojego projektu dyplomowego. Pewnym problemem w Jednostce jest koordynacja zespołowych badań naukowych, którą należałoby wzmocnić.

2.5

Uczelnia zakłada istotny wpływ prowadzonych badań naukowych na doskonalenie programów kształcenia, szczególnie w kontekście szczegółowych efektów kształcenia realizowanych w poszczególnych modułach kształcenia. Ze względu na specyfikę dyscyplin wskazanych dla ocenianego kierunku trudno bezpośrednio połączyć wyniki badań z nauczaniem treści. Można jednak wykazać, że pracownicy realizujący badania i uczestniczący w aktualnym dyskursie naukowym swoich dyscyplin i subdyscyplin wykorzystują je bezpośrednio do wyboru literatury swoich przedmiotów oraz do ewaluacji nauczanych treści. Jednostka wskazała również w raporcie samooceny liczne przykłady ewaluacji modułów kształcenia w kontekście prowadzonych badań. Są to między innymi badania nad pedagogiką rodziny, wykorzystywane w przedmiocie o tej nazwie, badania nad edukacją włączającą i kulturową wykorzystywane w przedmiotach fakultatywnych, badań nad rozwojem kognitywnym i językowym dzieci w przedmiotach z zakresu wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Efekty badań naukowych prowadzonych przez kadrę kierunku znajdują zastosowanie w procesie projektowania prac dyplomowych i prac semestralnych studentów.

Analiza prac dyplomowych potwierdza dobre przygotowanie studentów do prowadzenia samodzielnej aktywności badawczej.

Ze względu na niską powiązania badawcze z innymi instytucjami naukowymi (w tym międzynarodowymi) nie można ocenić wpływu tej działalności na koncepcję kształcenia i realizację efektów kształcenia.

3. Uzasadnienie

- Uczelnia spełnia wymogi formalne i merytoryczne związane z minimum kadrowym, określone w § 13 ust. 1 oraz w § 8 ust. 1 pkt 2 lit. d w/w rozporządzenia oraz w art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek zapewniający realizację programu kształcenia w obszarach wiedzy, dziedzinach i dyscyplinach wskazanych dla ocenianego kierunku.

- Dorobek naukowy, doświadczenie dydaktyczne i badawcze nauczycieli jest adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Duża grupa nauczycieli akademickich zatrudnionych na wizytowanym kierunku gwarantuje różnorodność i kompleksowość kwalifikacji adekwatnych dla poszczególnych modułów kształcenia.

- Polityka kadrowa Jednostki nie budzi zastrzeżeń. Uczelnia posiada liczne mechanizmy wsparcia kadry nauczycielskiej i jej oceny. Dobór kadry odbywa się zgodnie z procedurami projakościowymi.

- Jednostka prowadzi badania w dyscyplinach, do których został przypisany kierunek.

należy je uznać za istotne dla procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku. Badania mają głównie charakter indywidualny, brak grantów badawczych zespołowych.

4. Zalecenia

- Jednostka powinna motywować nauczycieli akademickich do aplikowania o zespołowe granty badawcze.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Uczelnia prowadzi współpracę ze środowiskiem lokalnym, w tym społeczno-gospodarczym. Działania te, ze względu na przejście w roku akademickim 2017/2018 na profil praktyczny studiów są intensyfikowane. Uczelnia przygotowała obszerny dokument "Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym", w którym prezentuje swoje cele w tym zakresie w kontekście kierunku pedagogika. Są to:

- organizowanie wspólnych seminariów i konferencji, służących wymianie doświadczeń i promocji własnych osiągnięć, ale także kursów, szkoleń oraz studiów podyplomowych,
- współpraca w dziedzinie publikacyjnej i wydawniczej,
- wspólne przygotowywania i publikowania materiałów promocyjnych, szkoleniowych i informacyjnych,
- wzajemne udostępnianie przez Partnerów wyników przeprowadzanych badań, analiz i ekspertyz odnośnie zmian na rynku pracy,
- organizowanie praktyk oraz staży i udostępnianie ofert dla studentów i absolwentów SAN,
- organizowanie wykładów gościnnych zarówno przedstawicieli nauki jak i praktyków ze znaczącym doświadczeniem zawodowym dla studentów i absolwentów SAN,
- konsultowanie programów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie projektowania efektów kształcenia ich realizacji i weryfikacji,
- współpraca w zakresie pozyskiwania środków z funduszy zewnętrznych,
- współpraca w zakresie wdrażania wspólnych programów związanych z realizacją

projektów zewnętrznych, dotyczących integrowania osiągnięć nauki i praktyki w zakresie problematyki resocjalizacji wychowania i edukacji.

Skala, zakres i zasięg współpracy są związane ze specyfiką kierunku pedagogika, co skutkuje kontaktami z instytucjami oświatowymi, placówkami resocjalizacyjnymi, przedszkolami, zakładami opieki społecznej. Wśród placówek i instytucji współpracujących są między innymi:

- Starostwo Powiatowe w Bełchatowie - Wydział Edukacji, Kultury i Sportu,
- Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Łęczycy,
- Centrum Kształcenia Praktycznego w Bełchatowie,
- Ośrodek Doskonalenia Zawodowego Norbert – ADR Sp. z o. o.,
- Klinika Psychiatryczna i Terapii Uzależnień WOLMED,
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Łękawie,
- Miejskie Centrum Kultury w Bełchatowie,
- Urząd Miasta Bełchatów,
- przedszkola (Przedszkole Samorządowe nr 6 im. Marii Kownackiej w Bełchatowie, Przedszkole Samorządowe nr 1 „pod Topolą” w Bełchatowie, Przedszkole Niepubliczne Akademia Przedszkolaka „Jabłuszko”, Integracyjne Przedszkole Samorządowe nr 3 w Bełchatowie),
- szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa nr 3 w Bełchatowie, Szkoła Podstawowa nr 4 w Bełchatowie, Prywatna Szkoła Podstawowa nr 1 w Piotrkowie Trybunalskim),
- gimnazja (Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Zduńskiej Woli),
- licea (I LO w Radomsku, I LO im. Bolesława Chrobrego w Piotrkowie Trybunalskim, II LO im. Jana Kochanowskiego w Bełchatowie, III LO im. płk. St. Hojnowskiego w Tomaszowie Mazowieckim),
- zespoły szkół (Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 im. gen. Ludwika Czyżewskiego w Bełchatowie, Zespół Szkół im. Jadwigi Grodzkiej w Łęczycy, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 W Koluszkach),
- komendy policji (Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie, Komenda Powiatowa Policji w Pajęcznie, Komenda Miejska Policji w Łodzi),
- zakłady karne (Zakład Karny w Garbalinie).

Charakter placówek i instytucji, z którymi w ramach ocenianego kierunku współpracuje uczelnia jest zgodny z efektami i realizowanymi treściami kształcenia. Uczelnia sposoby współpracy realizuje w zróżnicowanych zakresach i obszarach. W Wydziale zamiejscowym w Bełchatowie powołano Pełnomocnika Rektora ds. Pracodawców, który odpowiada za koordynację kontaktów z pracodawcami oraz utworzono Biuro ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dzięki wysiłkom Biura do współpracy pozyskano dużych partnerów strategicznych w tym odpowiadających potrzebom kierunku „pedagogika”: Starostwo Powiatowe w Bełchatowie - Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, Centrum Kształcenia Praktycznego w Bełchatowie, Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie, Urząd Miasta Bełchatów, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie, wybrane szkoły i przedszkola.

Innym sposobem współpracy jest organizowanie wspólnych konferencji naukowych i

sesji tematycznych z interesariuszami zewnętrznymi. Przykłady takich konferencji to: Współczesna rodzina w Polsce i na świecie (do tej pory odbyły się trzy edycje), Pedagogika w służbie instytucjonalnej profilaktyki zagrożeń i patologii społecznych oraz resocjalizacji (do tej pory odbyły się trzy edycje), Wielowymiarowe ryzyka ponowoczesności (do tej pory odbyła się jedna edycja).

Innym, mniej sformalizowanym obszarem kontaktów z pracodawcami są kontakty nieformalne nauczycieli akademickich, często będących pracownikami placówek współpracujących z Uczelnią lub zaangażowanych w projekty w tych placówkach. Podczas spotkania z kadrami akademicką zwracano szczególną uwagę na opiniowanie programu kształcenia i efektów w formie wielu, spontanicznych i nieformalnych spotkań. Uczelnia deklaruje szczególnie duży udział interesariuszy zewnętrznych (także wewnętrznych, to jest pracowników i studentów) w tworzeniu praktycznego profilu kształcenia dla kierunku pedagogika.

Kontakty z pracodawcami są realizowane przez system praktyk zawodowych. Uczelnia dysponuje obszerną dokumentacją, potwierdzającą system tych kontaktów oraz jego rolę w procesie ewaluacji koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku.

3.2 Jednostka nie prowadzi studiów we współpracy z podmiotem zewnętrznym

3. Uzasadnienie

Jednostka prowadzi dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym regionu, uwzględniając specyfikę prowadzonego kierunku "pedagogika". Rozwiązania i mechanizmy wdrażane w Jednostce zapewniają odpowiednie kontakty z pracodawcami i instytucjami regionu odpowiedzialnymi za działania edukacyjne i wychowawcze. Ważne, że poza sformalizowanym systemem współpracy działa też system powiązań nieformalnych, umożliwiających ewaluację koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku.

4. Zalecenia

Brak

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom

i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie

warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

4.1.

Wydział Zamiejscowy w Bełchatowie Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi, mieści się w wynajmowanym budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 w Bełchatowie na mocy zawartej umowy (Umowa najmu nr 11/2013 z dnia 30 września 2013 roku). Wydział ma do dyspozycji 20 sal dydaktycznych, 5 sal komputerowych, w których prowadzone są zajęcia ze studentami. Ponadto - na mocy porozumienia zawartego przez władze Wydziału z Powiatowym Centrum Sportu w Bełchatowie - studenci korzystają w ramach zajęć z hali sportowej, lodowiska, basenu, siłowni i sali fitness.

Istotnym elementem infrastruktury dydaktycznej dla kierunku „pedagogika” jest Pracownia "Edukacji Małego Dziecka" - niezbędna do prowadzenia zajęć metodycznych o charakterze praktycznym – w ramach specjalności „Wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna”. Pracownia jest wyposażona w materiały dydaktyczne, zarówno o charakterze pokazowym, jak i manipulacyjnym, które wykorzystywane są do kształtowania praktycznych umiejętności organizowania ćwiczeń sensorycznych, matematycznych oraz językowych, m.in. klocki Dienes, kolorowe liczby, klocki systemu dziesiętnego, klocki LOGO Bogusława Rocławskiego służące do kształtowania słuchu fonemacyjnego. Do oceny gotowości edukacyjnej dziecka zgromadzono grupę materiałów, którą stanowią testy i zestawy prób diagnostycznych oraz narzędzia do pracy terapeutycznej z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi, np. Metoda Dobrego Startu.

Wydział dysponuje 75 stanowiskami komputerowymi z oprogramowaniem dydaktycznym (Szkolny omnibus, Akademia umysłu, SPSS, CorelDraw, NetBeans lub Eclipse ISOF system klasy ERP) oraz biurowym (pakiet MS Office).

Sal komputerowe wyposażone zostały w komputery, które posiadają wysokiej klasy infrastrukturę sieciową z dostępem do szerokopasmowego Internetu oraz oprogramowanie antywirusowe.

W bibliotece znajdują się stanowiska komputerowe przeznaczone dla osób niedowidzących i niedosłyszących. Komputery wyposażone są w 24” monitory, program ZoomText MagReader - jest to program powiększająco-mówiący oraz klawiaturę Zoomtext - z dużymi kontrastowymi klawiszami.

Dzięki współpracy Uczelni w ramach MSDN Academic Alliance studenci mogą korzystać z oprogramowania firmy Microsoft oraz mają możliwość ukończenia na preferencyjnych warunkach finansowych specjalistycznych kursów z zakresu certyfikatów Microsoft.

Z przeprowadzonych rozmów ze studentami wynika, iż Wydział zapewnia studentom dostęp do jednej pracowni komputerowej w ramach tzw. ogólnodostępnego czasu.

Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych w tym pracowni specjalistycznej pozwala na realizację zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzenie badań naukowych na kierunku pedagogika.

4.2.

Biblioteka Wydziału Zamiejscowego w Bełchatowie posiada zbiory przeznaczone do kształcenia na kierunku „pedagogika”, ujęte w takich działach tematycznych jak: pedagogika (w tym pedagogika ogólna, pedagogika społeczna, edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna), socjologia, psychologia (w tym psychologia ogólna, psychologia rozwoju człowieka, psychologia społeczna), filozofia, etyka, prawo (w tym prawo oświatowe, prawo rodzinne i opiekuńcze), historia. Zbiory te są systematycznie uzupełniane o pozycje ukazujące się na rynku wydawniczym, niezbędne do realizacji procesu kształcenia jak i prowadzenia badań naukowych. Biblioteka prenumeruje czasopisma związane tematycznie z ocenianym kierunkiem jak np. Edukacja, Kultura i Społeczeństwo, Kwartalnik Pedagogiczny, Charaktery, Pedagogika Rodziny, Wiedza i życie. Ponadto zarówno studenci jak i kadra akademicka mogą korzystać z elektronicznych pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych, wśród których można wymienić np.: Education Research Complete, EBSCO, ERIC, Humanities International Complete SocINDEX with Full Text, Academic Search Premier, Master. Uczelnia zapewnia dostęp do WBN co umożliwia studentom i nauczycielom akademickim korzystanie z polskich i zagranicznych baz bibliograficznych, tj. Elsevier, Nature i Science, Scopus, Springer, Web of Science, Wiley, Ebsco. Biblioteka jest w pełni zinformatywowana z wykorzystaniem programu Libra 2000, co zapewnia pełny dostęp do katalogu zbiorów przez Internet.

Uzupełnieniem oferty wypożyczeń pozycji ze zbiorów Biblioteki Wydziałowej jest dostępność do zbiorów wszystkich bibliotek SAN w tym Biblioteki Głównej w Łodzi jak i wypożyczeń międzybibliotecznych w ramach współpracy z 23 uczelniami w zakresie wymiany wydawnictw oraz dostęp on-line do biblioteki Clark University. Czytelnicy Biblioteki mają dostęp do informacji naukowo-technicznej i całej wiedzy zgromadzonej w sieci Internet i uczelnianej sieci komputerowej. Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że podręczniki dostępne w innych bibliotekach SAN w przypadku potrzeb są zamawiane i sprowadzane w drodze indywidualnych zamówień. Studenci oraz nauczyciele akademicy mogą zgłaszać swoje propozycje w zakresie uzupełniania czy też zamawiania zasobów bibliotecznych.

Istotnym wsparciem systemu wypożyczeń i dostępności do zbiorów bibliotecznych są zasoby elektroniczne, z których studenci mogą korzystać w domu tj. eIFL Direct, IBUK, WBN. Dostęp do uczelnianych zasobów sieciowych, e-bibliotek spoza Intranetu jest możliwy poprzez system HAN - Hidden Automatic Navigator.

Wydział Zamiejscowy ma zawarte porozumienie z Biblioteką Pedagogiczną w Bełchatowie, Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną w Bełchatowie, Biblioteką Pedagogiczną w Piotrkowie Trybunalskim, Biblioteką Pedagogiczną w Radomsku.

Studenci Wydziału Zamiejscowego w Bełchatowie mogą korzystać z biblioteki Wydziału w godz. 9.00-17.30 od poniedziałku do piątku oraz we wszystkie soboty zjazdowe w godz. 8.00-16.00. W okresie sesyjnym godziny pracy dostosowywane są do potrzeb studentów. Studenci deklarują, że godziny pracy Biblioteki są dla nich wystarczające. Pozytywnie oceniają zarówno zasoby biblioteczne, jak i jakość obsługi w Bibliotece.

Zespół oceniający biorąc pod uwagę wizytę w bibliotece, przegląd katalogów i rozmowę z pracownikiem biblioteki oraz studentami stwierdza, że Uczelnia zapewnia studentom dostęp

do wskazanej w sylabusach literatury przedmiotu.

4.3

Nie dotyczy.

3. Uzasadnienie

Wydział Zamiejscowy w Bełchatowie SAN w z siedzibą w Łodzi posiada infrastrukturę dydaktyczną dostosowaną do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku. Wydział ma do dyspozycji 20 sal dydaktycznych, 5 sal komputerowych (z 25 stanowiskami każda i odpowiednim oprogramowaniem), w których prowadzone są zajęcia ze studentami.

Istotnym elementem infrastruktury dydaktycznej dla kierunku „pedagogika” jest Pracownia "Edukacji Małego Dziecka" - niezbędna do prowadzenia zajęć metodycznych o charakterze praktycznym – w ramach specjalności „Wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna”.

Biblioteka Wydziału w Bełchatowie gromadzi zbiory związane z potrzebami kształcenia na ocenianym kierunku. Uzupełnieniem oferty wypożyczeń pozycji ze zbiorów Biblioteki Wydziałowej jest dostępność do zbiorów wszystkich bibliotek SAN w tym Biblioteki Głównej w Łodzi jak i wypożyczeń międzybibliotecznych. Biblioteka prenumeruje czasopisma związane tematycznie z ocenianym kierunkiem jak np. Edukacja, Kultura i Społeczeństwo, Kwartalnik Pedagogiczny, Charaktery, Pedagogika Rodziny, Wiedza i życie. Ponadto zarówno studenci jak i kadra akademicka mogą korzystać z elektronicznych pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych tj. Elsevier, Nature i Science, Scopus, Springer, Web of Science, Wiley, Ebsco WBN. Biblioteka zapewnia dostęp do literatury wskazanej w sylabusach.

W bibliotece znajdują się stanowiska komputerowe przeznaczone dla osób niedowidzących i niedosłyszących. Komputery wyposażone są w 24” monitory, program ZoomText MagReader - jest to program powiększająco-mówiący oraz klawiaturę Zoomtext - z dużymi kontrastowymi klawiszami.

Baza dydaktyczna, jaką dysponuje Wydział pozwala na sprawną realizację procesu kształcenia. Pozytywnie oceniają ją także studenci, co widoczne jest w raporcie z badania bazy dydaktycznej oraz w rozmowie ze studentami przeprowadzonej podczas wizytacji.

4. Zalecenia

Systematycznie uzupełniać zbiory biblioteczne.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową

i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena kryterium 5 – wyróżniająca

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Nauczyciele akademicy są obecni na zajęciach, a w przypadkach losowej nieobecności mają obowiązek powiadomić o tym studentów przed rozpoczęciem zajęć dydaktycznych. Studenci poinformowali, że nauczyciele akademicy są obecni na zajęciach oraz na ustalonych konsultacjach. Studenci chętnie korzystają z konsultacji w celu uzupełnienia zakresu wiedzy, nadrobienia nieobecności na zajęciach dydaktycznych, czy konsultacji w sprawach prowadzonych przez nich badań naukowych. Godziny konsultacji dla studentów niestacjonarnych są wyznaczone w godzinach wieczornych oraz w weekendy. Studenci czują się dobrze poinformowani w kwestiach stypendiów. Regulamin, kryteria i wysokość stypendiów, student może znaleźć na stronie internetowej uczelni, oraz a tablicy ogłoszeń w dziekanacie. Przed każdym okresem składania wniosków o stypendia, każdy student jest informowany o możliwości złożenia wniosku o stypendium, drogą mailową. Członkowie Samorządu Studenckiego są aktywnymi członkami Komisji Stypendialnych na wizytowanym wydziale. Każdy wniosek stypendialny jest rozpatrywany przez Komisję Stypendialną. Student, który nie zgadza się z decyzją Komisji Stypendialnej, ma prawo odwołać się do Odwoławczej Komisji Stypendialnej. System pomocy materialnej na wizytowanym kierunku obejmuje wszystkie świadczenia przewidziane przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Dodatkowo Rektor Uczelni przyznaje stypendium dla studentów wyjątkowo zaangażowanych w życie Uczelni oraz za wybitne prace dyplomowe. W ocenie studentów, system opieki materialnej działa sprawnie i bez opóźnień, a w razie pogorszenia sytuacji materialnej, student ma możliwość starania się o stypendium socjalne także w ciągu roku akademickiego. Studenci mają możliwość zgłaszania skarg i zażaleń poprzez rozmowę z Prorektorem ds. Młodzieży, Rzecznikiem Studenta, Samorządem Studenckim, opiekunem roku, anonimową informację wrzuconą do „skrzynki skarg i wniosków” znajdującej się w dziekanacie lub poprzez wiadomość mailową na adres Biura Jakości Kształcenia. Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników powołana przez Rektora Uczelni jest zobowiązana rozpatrzyć każdą sprawę i odpowiednio zareagować. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, studenci poinformowali, że sytuacji konfliktowych z nauczycielami akademickim jest bardzo mało, a w przypadku pojawiania się, są one rozwiązywane bardzo szybko. Studenci mają możliwość oceny nauczyciela akademickiego przed każdą sesją egzaminacyjną. Ankietyzacja jest prowadzona w formie papierowej i jest opracowywana przez Biuro Jakości Kształcenia. Wyniki ocen nauczycieli są przekazywane rektorowi, dziekanom, nauczycielom akademickim oraz studentom. Negatywne wyniki oceny zajęć dydaktycznych nauczyciela warunkują

przeprowadzenie rozmowy wyjaśniającej z pracownikiem, a w przypadku ponownej negatywnej oceny, decyzję o nieprzedłużeniu umowy z danym pracownikiem. Na każdym roku studiów, dziekan wydziału powołuje opiekuna roku, który ma zadanie wspierać studentów w procesie uczenia się. Każda grupa dziekańska w pierwszych tygodniach zajęć dydaktycznych powołuje swojego przedstawiciela tj. starostę. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, studenci poinformowali, że władze uczelni oraz nauczyciele akademicy reagują na każde ich zapotrzebowania na materiały dydaktyczne, dodatkowe egzemplarze literatury do biblioteki oraz inne zasoby potrzebne do efektywnego osiągnięcia efektów kształcenia. Studenci jednoznacznie stwierdzili, że relacje między nimi a władzami uczelni są pełne szacunku oraz zrozumienia. Wśród najmocniejszych stron procesu kształcenia studenci wskazali wysoki poziom wsparcia i motywację, jaką studenci otrzymują od kadry nauczycielskiej i władzy, do aktywności poza zajęciami dydaktycznymi. Na wizytowanym kierunku nie prowadzi się kształcenia na odległość. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci zwrócili uwagę na brak stołówki. Na terenie jednostki funkcjonuje jedynie mały sklep spożywczy, który w ocenie studentów nie spełnia ich potrzeb.

5.2

Na wizytowanym kierunku studenci mają możliwość wyjazdów zagranicznych. Na wydziale jest powołany Pełnomocnik ds. wyjazdów zagranicznych. Jego zadaniem jest informowanie studentów o możliwości wyjazdów zagranicznych. Pełnomocnik przekazuje studentom informacje za pomocą strony internetowej oraz wiadomości e-mail. Studenci kierunku pedagogika mają możliwości wyjazdu na 4 uczelnie zagraniczne:

- Otto von Guericke University Magdeburg,
- Evangelische Hochschule Dresden,
- University of Veliko Turnovo – Cyril and Methodius,
- Apor Vilmos Catholic College.

Każdy student Społecznej Akademii Nauk ma możliwość wzięcia udziału w bezpłatnych 40-godzinowym kursie organizowanym przez Clark University i Społeczna Akademię Nauk w Łodzi prowadzonym w języku angielskim. Każdy uczestnik kursu otrzymuje certyfikat potwierdzający ukończenie kursu.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, studenci poinformowali, że niechętnie biorą udział w wymianach zagranicznych, co potwierdzają statystyki studentów, którzy korzystają z wyjazdów zagranicznych – brak studentów, którzy wyjechali na wymianę zagraniczną w ostatnim roku. Studenci wskazali liczne zobowiązania, jako podstawową barierę uniemożliwiającą im wyjazdy zagraniczne. Studenci wizytowanego kierunku czują się w pełni doinformowani w kwestii możliwości wyjazdów zagranicznych, regulaminu oraz procesie rekrutacji. Jednostka jest świadoma niskiego poziomu umiędzynarodowienia procesu kształcenia i działa w kierunku zmiany stanu obecnego np. poprzez powołanie Koła naukowego Języka Angielskiego „English fun at SAN” , którego zadaniem jest m.in. nawiązywanie kontaktów z polskimi i zagranicznymi instytucjami i organizacjami z obszaru pedagogiki oraz fizjoterapii, motywowanie studentów do aktywności międzynarodowej oraz nauki języka angielskiego.

5.3

Biuro Karier działające na wizytowanym kierunku oferuje studentom liczne możliwości uczestnictwa w konferencjach naukowych, udział w badaniach naukowych, szkoleniach

podnoszących kwalifikacje zawodowe i przygotowujące do zawodu nauczyciela np. kurs zawodowy „Edukator Profilaktyki Uzależnień i Terapii” przeznaczony dla grupy 40 studentów, zakończony certyfikatem VCC, „Kurs trenerski” dla 30 studentów zakończony certyfikatem VCC, kurs „Opiekun osób starszych” przeznaczony dla 30 studentów, zakończony certyfikatem VCC, seminarium naukowe dla nauczycieli i pedagogów pt. „Superkampania – nie dla ćpania”, szkolenie „Sposoby budowania autorytetu nauczycielskiego”, spotkania z potencjalnymi pracodawcami tj. Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie, Publiczne Gimnazjum nr 4 w Bełchatowie, Komenda Miejska Policji w Łodzi oraz wiele innych działań na rzecz pomocy studentom w rozwoju zawodowym i naukowym w dziedzinie pedagogiki. W dokumentacji sprawozdawczej z działalności Biura Karier, można odnaleźć wykaz 73 porozumień zawartych pomiędzy wydziałem zamiejscowym Społecznej Akademii Nauk w Łodzi wydział w Bełchatowie a podmiotami umożliwiającymi odbywanie studentom praktyk zawodowych. Działania Biura Karier należy uznać za wzorcowe, co potwierdzili studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym. Samorząd Studencki, jak i Koła naukowe działające na uczelni wyraziły pozytywną opinię ws. wsparcia ich działań przez uczelnię. Samorząd studencki podejmuje aktywności w zakresie propagowania kultury organizując „Juwenalia” oraz „Fuksówka”. Samorząd reprezentuje ogół studentów w organach kolegialnych Uczelni: Senacie, Radzie wydziału oraz wydziałowych komisjach tematycznych. W roku 2016, wydział zamiejscowy Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, zapewnił adekwatne wsparcie finansowe w stosunku do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności studenckiej. Studenci wyrazili pozytywną opinię w sprawie zapewnienia im wsparcia finansowego w zakresie działalności studenckiej.

5.4

Uczelnia wdrożyła szereg działań wspierających studentów z niepełnosprawnościami na każdym z etapów studiowania. Na wizytowanym kierunku studiują 4 osoby z niepełnosprawnościami. Każda z nich została zbadana pod kątem charakteru niepełnosprawności, co pomogło w dostosowaniu indywidualnego zakresu pomocy. Pierwszym kontaktem osoby z niepełnosprawnością jest strona internetowa, na której student może dowiedzieć się o procesie rekrutacji oraz zakresie pomocy, jaką uczelnia zapewnia osobom z niepełnosprawnościami. Na Uczelni funkcjonuje Rzecznik ds. Studentów z Niepełnosprawnością, którego dyżury odbywają się 7 dni w tygodniu, o wyznaczonych godzinach. Student z niepełnosprawnością, już na etapie rekrutacji, jest wspomagany przez Rzecznika, który indywidualnie pomaga studentowi w całym procesie rekrutacji. Infrastruktura wydziału jest w pełni dostosowana do osób z niepełnosprawnościami narządu ruchu. Biblioteka jest wyposażona w specjalny sprzęt ułatwiający osobom niedosłyszącym, niedowidzącym korzystanie ze stanowisk komputerowych tj. program ZoomTextMagReader oraz klawiaturę Zoomtext. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość otrzymania stypendium dla osób z niepełnosprawnościami. Nauczyciele akademicy uczący osoby z niepełnosprawnościami są informowani o sposobach dostosowania zajęć dydaktycznych do takiej osoby np. wypowiedzianie się stojąc przodem do osoby niedosłyszącej, co umożliwia czytanie z ruchu warg. Dodatkowo nauczyciele są zapoznawani z możliwymi formami pomocy dla osób z niepełnosprawnościami narządu ruchu, w tym np. przenoszenie zajęć dydaktycznych do sal dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami. Na potrzeby osób z problemami psychicznymi, na uczelni zapewnia się pomoc psychologa. Dzięki wsparciu nauczycieli akademickich, wyposażonej i odpowiednio dostosowanej bibliotece, studenci z

niepełnosprawnościami mają szansę uczestniczyć w badaniach naukowych, do których są zachęceni przez Rzecznika ds. Studentów z Niepełnosprawnością. Uczelnia podejmuje kroki w zapewnieniu studentom z niepełnosprawnościami możliwość odbycia praktyk studenckich i staży. Dziekan na wizytowanym kierunku może przyznać, na wniosek studenta, prawo do Indywidualnej Organizacji Studiów, który zapewnia elastyczność w uczestniczeniu w zajęciach dydaktycznych oraz ich zaliczaniu przez studenta.

5.5

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, pozytywnie odnieśli się do obsługi administracyjnej na wizytowanym kierunku. Godziny otwarcia dziekanatów są dostosowane do zajęć dydaktycznych, zarówno studentów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Studenci poinformowali, że pracownicy administracji odnoszą się do nich z życzliwością i chętnie udzielają pomocy przy składaniu wniosków. Studenci nie wskazali żadnych nieprawidłowości w przepływie informacji na uczelni. Swobodny dostęp do informacji zapewnia publicznie dostępna strona internetowa Wydziału SAN w Bełchatowie, na której można łatwo znaleźć programy studiów, sylabusy, procedury pomocy materialnej oraz aktualne informacje, w tym informacje o szkoleniach i konferencjach organizowanych z myślą o studentach.

3. Uzasadnienie

Jednostka zapewnia pełne wsparcie studentom we wszystkich obszarach. Na wyróżnienie zasługuje wsparcie studentów w zakresie odbywania praktyk, organizowaniu szkoleń podnoszących kompetencje do wykonywania zawodu nauczyciela oraz liczne umowy o współpracy z lokalnymi podmiotami zatrudniającymi nauczycieli, pedagogów czy psychologów. Dzięki wzmocnionemu wsparciu studentów w tym obszarze, są oni w stanie rozwinąć efekty kształcenia wykraczające poza minima programowe. Skargi i uwagi studentów są rozpatrywane, a ich skutki wpływają pozytywnie na rozwój badanej jednostki. Na wizytowanym kierunku pedagogika studenci mają możliwość korzystania z wymian międzynarodowych jednak nie chętnie z nich korzystają. Na wyróżnienie zasługuje procedura wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz wysoka aktywność Biura Karier działającego w jednostce.

4. Zalecenia – Brak

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie

kształcenia

i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów

w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena - wyróżniająco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Na ocenianym kierunku studiów – pedagogika - obowiązują dwa uzupełniające się systemy zarządzania jakością kształcenia. Pierwszy z nich został wdrożony na poziomie Uczelni - Ogólnouczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (dalej OSZJK), drugi na poziomie Wydziału - Wydziałowy System Zarządzania Jakością Kształcenia (dalej WSZJK). Każdy z nich obejmuje te same obszary, ale w innych zakresach. W systemie ogólnouczelnianym przyjęto Politykę Jakości i standardy jakości oraz określono zakres kompetencji poszczególnych jednostek zaangażowanych w realizację procedur przyjętych na Wydziałach. W systemie wydziałowym przyjęto procedury jakościowe uwzględniające specyfikę funkcjonowania danego Wydziału oraz kierunku. Obydwa dokumenty są spójne – realizacja procedur systemu wydziałowego z założenia zapewnia spełnienie wymogów standardów jakości opisanych w systemie ogólnouczelnianym. Zarówno system ogólnouczelniany, jak i wydziałowy podlegają modyfikacjom wprowadzanym z początkiem roku akademickiego. Obecnie na ocenianym kierunku obowiązują: Ogólnouczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia wprowadzony Uchwałą Senatu Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi Nr 2 z dnia 20 września 2016 r. w sprawie przyjęcia zmodyfikowanego Ogólnouczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Wydziałowy System Zarządzania Jakością Kształcenia przyjęty Uchwałą Rady Wydziału Zamiejscowego w Bełchatowie Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi z dnia 24 września 2016 r. w

sprawie przyjęcia i wdrożenia zmodyfikowanego Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia (WSZJK) na Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi. Uczelnia przyjęła także, na mocy uchwały Senatu Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi Nr 1 z dnia 20 września 2016 r. Politykę Jakości Kształcenia Społecznej Akademii Nauk, która jest zmodyfikowaną wersją obowiązującego już wcześniej dokumentu.

Na szczeblu Uczelni za zapewnianie jakości kształcenia odpowiadają: Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, a na szczeblu Wydziału - Dziekan oraz Wydziałowa Komisja ds. Programowych i Jakości Kształcenia. Dział Jakości Kształcenia, jako wyspecjalizowana jednostka centralna, koordynuje działania realizowane w ramach zapewniania jakości kształcenia na wszystkich Wydziałach i kierunkach.

Należy tutaj podkreślić, że przyjęte w ramach Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia procedury zapewniają możliwość stałego kontaktu i przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi OSZJK. Dzięki temu bieżące monitorowanie jakości procesów kształcenia, w tym stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz jakości programów na ocenianym kierunku jest pełniejsze i daje rzetelne podstawy do planowania i wprowadzania działań doskonalących na poziomie Wydziału oraz całej Uczelni. Wydziałowa Komisja ds. Programowych i Jakości Kształcenia pozostaje w stałym kontakcie z Uczelnianą Komisją ds. Jakości Kształcenia oraz Działem Jakości Kształcenia, planując swoje działania zgodnie z przyjętą Polityką Jakości oraz obowiązującymi procedurami. System w sposób precyzyjny określa rolę każdej jednostki w realizacji poszczególnych zadań w ramach zapewniania jakości kształcenia

6.1.1

W obowiązującym na Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie Wydziałowym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia przewiduje się włączanie w proces projektowania efektów kształcenia i ich zmian interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Obowiązujący na ocenianym kierunku WSZJK umożliwi pełny udział interesariuszy w procesie podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia poprzez ciągłą współpracę w zakresie kształtowania koncepcji kształcenia i doskonalenia programu kształcenia na ocenianym kierunku. Do interesariuszy wewnętrznych należą studenci oraz nauczyciele akademicy oraz pracownicy obsługi procesu dydaktycznego. Do interesariuszy zewnętrznych – absolwenci oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Jedni i drudzy są zaangażowani w opracowywanie koncepcji w sposób systemowy i sformalizowany, co regulują procedury P-02 (Tworzenie i modyfikowanie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych) oraz P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia). Analiza przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji (raporty, sprawozdania Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia) potwierdza, że ich udział w tym procesie jest realny - w tworzeniu i doskonaleniu programu kształcenia udział mają przedstawiciele wszystkich tych grup. Wśród pracodawców współpracujących z kierunkiem w tym obszarze można wymienić: szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa nr 3 im. Żołnierzy POW w Bełchatowie, Prywatna Szkoła Podstawowa nr 1 w Piotrkowie Trybunalskim), przedszkola (Integracyjne Przedszkole Samorządowe nr 3

w Bełchatowie, Przedszkole Niepubliczne Akademia Przedszkolaka "Jabluszek" w Bełchatowie, Przedszkole Samorządowe nr 1 "Pod Topolą" w Bełchatowie, Przedszkole Samorządowe nr 5 im. J. Brzechwy w Bełchatowie, Przedszkole Samorządowe nr 6 im. Marii Kownackiej w Bełchatowie), Komendę Powiatową Policji w Bełchatowie, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Łękawie. Warto podkreślić, że są to instytucje ściśle związane z wizytowanym kierunkiem, a ich dobór jest zgodny ze specjalnościami, na których realizowane jest kształcenie. Z przedstawionych podczas wizytacji oświadczeń interesariuszy oraz prowadzonych z nimi podczas wizytacji rozmów wynika, że uczestniczyli oni w tworzeniu koncepcji kształcenia i określaniu efektów kształcenia na ocenianym kierunku, że pozytywnie opiniują oni realizowany program oraz że systematycznie współpracują z Wydziałową Komisją ds. Programowych i Jakości Kształcenia przy jego doskonaleniu. Jak wynika z przedstawionych podczas wizytacji dokumentów na kierunku „pedagogika” konsultowano m.in. koncepcję kształcenia, efekty kształcenia uwzględnione w programie kształcenia, ofertę specjalności, ofertę przedmiotów specjalnościowych. Przykładem współpracy w zakresie określania efektów kształcenia uwzględniających oczekiwania rynku pracy jest wprowadzenie do oferty na kierunku „pedagogika” specjalności Resocjalizacja z profilaktyką społeczną i prewencją kryminalną (jako efekt współpracy Wydziału z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi, Komendą Powiatową Policji w Bełchatowie).

Zgłoszone przez interesariuszy zewnętrznych wnioski zostały uwzględnione w ostatecznym kształcie programu kształcenia. Informację o tym można znaleźć w sprawozdaniach ze spotkań Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia – na wniosek pracodawców dokonano np. korekty treści kształcenia dla przedmiotów metodycznych, wprowadzono wstępny wybór specjalności już na II semestrze studiów.

W procesie tworzenia koncepcji kształcenia uczestniczą także studenci kierunku. Biorąc aktywny udział w spotkaniach Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia, Rady Wydziału i Senatu Uczelni (mają tutaj ustawowe przedstawicielstwo), mają realny wpływ na proces kształcenia. Opinie Samorządu Studenckiego dotyczące programu i planów kształcenia oraz zgłoszone przez nich wnioski zostały wnikliwie przeanalizowane przez Wydziałową Komisję ds. Programowych i Jakości Kształcenia, a niektóre z nich – uwzględnione w ostatecznym kształcie programu kształcenia. Tak na przykład w ramach doskonalenia programu kształcenia, na wniosek studentów, aby nie obciążać ich zbyt dużą liczbą godzin w ostatnim roku studiów oraz wspomóc proces nabywania efektów poprzez dodanie solidnych podstaw dla działań metodycznych, wyodrębniono z dotychczasowych treści kształcenia te, które stanowią podstawę do prawidłowego zrozumienia konkretnych działań metodycznych w zakresie pracy z małym dzieckiem. I tak, na II roku studiów wprowadzono: Psychologię rozwoju dziecka (III sem.) oraz Pedagogikę wieku dziecięcego (IV sem.). Wcześniej treści te były realizowane na III roku.

Zgodnie z obowiązującą w ramach WSZJK procedurą P-13 (Śledzenie losów zawodowych absolwentów i zasady monitorowania rynku pracy), w projektowaniu efektów kształcenia i doskonaleniu programu uczestniczą również absolwenci SAN. W przypadku ocenianego kierunku w roku akademickim 2015/2016 Wydział miał dopiero pierwszych absolwentów. Zgodnie z obowiązującymi procedurami zostaną oni poddani temu badaniu dopiero w listopadzie 2017 roku. Niemniej jednak ich opinie są gromadzone w inny sposób. Z uwagi na fakt, że większość absolwentów stanowią osoby, które pracowały już w czasie studiów, to

mogę one się wypowiedzieć na temat przydatności programu kształcenia w ich pracy zawodowej. Dwóch absolwentów kierunku uczestniczyło w spotkaniu Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia.

Jak pokazują rozmowy prowadzone z kadrami kierunków i Władzami Wydziału, w projektowaniu efektów kształcenia mają także znaczenie konsultacje z pracodawcami prowadzone w sposób nieformalny oraz wymiana poglądów prowadzona z opiekunami praktyk z ramienia instytucji przyjmujących na praktyki.

Analiza sprawozdań ze spotkań Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia potwierdza, że realizowany w ramach ocenianego kierunku program podlegał zmianom będącym efektem przeglądów programowych. Wprowadzane zmiany uwzględniały sugestie i opinie studentów i wykładowców i były konsultowane z pracodawcami.

Dobłą praktyką w obszarze projektowania efektów kształcenia i ich zmian jest prowadzone zgodnie z procedurą P-13 (Śledzenie losów zawodowych absolwentów i zasady monitorowania rynku pracy) monitorowanie rynku pracy przez Pełnomocnika Rektora ds. Pracodawców i Biuro Karier Studenckich, które odbywa się poprzez badanie opinii pracodawców zatrudniających absolwentów SAN oraz analizę desk research materiałów dotyczących rynku pracy i oczekiwań pracodawców. Wnioski z tych analiz są wykorzystywane do doskonalenia programów kształcenia.

W wydziałowej komisji zapewniania jakości kształcenia znaleźli się przedstawiciele samorządu studenckiego. Członkowie samorządu studenckiego potwierdzają uczestnictwo w komisjach jakościowych oraz fakt uwzględniania ich uwag podczas uchwalania programów studiów. W dokumentacji przekazanej przez uczelnię przedstawiono przykładowe opinie samorządu na temat programu studiów. Przedstawiciele studentów, zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, stanowią nie mniej niż 20% składu Rady Wydziału. Aktualny program studiów 2016/2017 został zaopiniowany pozytywnie przez przedstawicieli studenckich.

6.1.2.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia jest regulowane przez obowiązującą w ramach WSZJK procedurę P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia). Ma ona w założeniu przyczyniać się do doskonalenia efektów kształcenia, a polega na ocenie ich zgodności z wzorcami wynikającymi z przepisów zewnętrznych, oczekiwaniami pracodawców oraz potrzebami rynku pracy (poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w ramach prowadzonego procesu kształcenia) oraz z misją i strategią Uczelni.

Podstawą oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są efekty kształcenia zdefiniowane w sylabusach. Sposób monitorowania osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przypisanych praktykom zawodowym określają: Regulamin Praktyk oraz procedura P-11 (Realizacja praktyk studenckich), natomiast pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego - Zasady Dyplomowania.

Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja (tzn. teczki przedmiotów zawierające prace etapowe oraz arkusze weryfikacji efektów kształcenia) potwierdza, że ocena stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się na każdym etapie kształcenia i

obejmuje wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Obowiązkiem każdej osoby prowadzącej zajęcia jest bieżąca obserwacja, analiza i ocena osiągnięć studenta w trakcie realizacji przedmiotu (udział w zajęciach, projekty, prezentacje zaliczenia i egzaminy z poszczególnych przedmiotów, itp.), praktyk zawodowych, procesu dyplomowania (seminarium dyplomowego i przygotowania pracy dyplomowej, egzaminu dyplomowego, itp.), zgodnie z metodami określonymi w sylabusie. Analiza materiału zawartego w teczkach przedmiotów potwierdza, że obserwacja i analiza stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia prowadzone są systematycznie, z uwzględnieniem opinii studentów, nauczycieli akademickich, opiekunów praktyk, promotorów prac dyplomowych oraz że wyciągane są w tym obszarze wnioski pozwalające doskonalić program kształcenia. Dotyczą one modyfikacji w treściach kształcenia, sposobów monitorowania osiągania przez studentów przedmiotowych efektów kształcenia, czy podniesienia wymagań względem studentów. W każdej tezcze przedmiotu znajduje się arkusz WEK (arkusz weryfikacji efektów kształcenia), w którym koordynator przedmiotu uwzględnia rekomendacje w tym zakresie. Za dobrą praktykę należy uznać systematyczną analizę struktury ocen z każdego semestru przedstawioną Zespołowi Oceniającemu w postaci raportów. Monitoring struktury ocen z poszczególnych przedmiotów pozwala na ustalenie stopnia zróżnicowania osiągania efektów kształcenia wśród studentów. Efektem tego monitoringu są rozmowy z nauczycielami akademickimi w sytuacji stwierdzenia braku zróżnicowania ocen w celu wyjaśnienie ich przyczyn.

6.1.3.

WSZJK uwzględnia regulacje dotyczące weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. Weryfikacja dotyczy efektów kształcenia w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Regulacje w tym obszarze zawiera procedura P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia). Dobrą praktyką jest uwzględnienie w niej po pierwsze zasad dotyczących dokumentowania i archiwizowania realizacji założonych efektów kształcenia (w postaci teczek przedmiotów), po drugie - przeglądu tzn. teczek przedmiotów. Prace etapowe/zaliczeniowe/ egzaminacyjne studentów potwierdzające zdobycie przez nich założonych w programie efektów kształcenia są archiwizowane w celu dokonywania cyklicznych przeglądów. Archiwizacja obejmuje wszystkie wskazane w sylabusie formy i sposoby weryfikacji efektów kształcenia. Prace są zbierane w teczkach przedmiotów, które zawierają: zestawienie ilościowe ocen, sylabus przedmiotu, test/zestaw pytań z przyjętą punktacją/kryteriami oceny, prace studentów potwierdzające realizację na zajęciach efektów kształcenia opisanych w sylabusach w formie prac pisemnych studentów, zadań realizowanych samodzielnie lub w grupie, projektów, slajdów z prezentacji, zestawów pytań ustnych, arkuszy obserwacji z egzaminów ustnych oraz aktywności na zajęciach itp. a także co najważniejsze - wypełniony arkusz WEK (arkusz weryfikacji efektów kształcenia), wraz z rekomendacjami dotyczącymi np. sposobu weryfikacji efektów kształcenia, treści kształcenia, wymagań dotyczących zaliczenia przedmiotu itd. Do dostarczenia dokumentacji doteczki zobligowany jest każdy nauczyciel akademicki. Natomiast koordynator przedmiotu jest zobowiązany wypełnić arkusz WEK i uwzględnić w nim zalecenia opierając się na uwagach prowadzących przedmiot i studentów, analizie struktury uzyskanych ocen i innych uwzględnionych w teczkach dokumentów. Wnioski koordynatorów przedmiotów są przekazywane Wydziałowej Komisji ds.

Programowych i Jakości Kształcenia, która dokonuje przeglądu i analizy otrzymanych materiałów. Przegląd może być dokonywany przy wsparciu osób lub zespołów wskazanych przez Dziekana Wydziału. Opiera się m.in. na analizie sylabusów i prac etapowych/zaliczeniowych/egzaminacyjnych studentów, wypełnionych arkuszy weryfikacji efektów kształcenia oraz innych dokumentów wskazanych przez Komisję Programową/Zespół. Ocena Zespołu polega na weryfikacji zakładanych i osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, tj. sposobów realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, formy prowadzenia zajęć i metod dydaktycznych, formy zaliczenia przedmiotu, itd. Analiza dokonywana jest pod kątem właściwego doboru wszystkich tych elementów do zakładanych efektów kształcenia. Na podstawie dokonanej analizy Komisja/Zespół przygotowuje krótkie podsumowanie zawierające ocenę weryfikacji efektów kształcenia i rekomendacje na kolejny rok akademicki. Mogą one stanowić punkt wyjścia do wprowadzania modyfikacji w programie kształcenia oraz sposobów monitorowania osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia. Na podstawie weryfikacji dokonanej w semestrze letnim roku akademickiego 2015/2016 Zespół dostrzegł konieczność wdrożenia rekomendacji dla takich przedmiotów, jak np.: Edukacja zdrowotna (zamiana egzaminu ustnego na pisemny), Edukacja motoryczno-zdrowotna z metodyką (indywidualizowanie prezentacji zadań ruchowych, które do tej pory były zadaniami grupowymi), Profilaktyka społeczna (wprowadzenie dodatkowej formy weryfikacji w postaci oceny udziału studenta w dyskusji), Diagnoza pedagogiczna (realizacja zaliczenia przedmiotu w formie rozbudowanej wypowiedzi ustnej w miejsce pisemnego sprawdzianu wiedzy), Podstawy terapii pedagogicznej (zastąpienie prezentowania teoretycznych ujęć pracy terapeutycznej (referaty) przygotowaniem całościowych programów terapii pedagogicznej).

Dobłą praktyką stosowaną w dokumentacji teczek przedmiotów jest stosowanie przez wykładowców arkusza obserwacji studenta przy egzaminach i zaliczeniach ustnych. Prowadzący wpisuje w arkusz wylosowane przez studenta pytania oraz komentarze do odpowiedzi udzielonych przez studentów. Analiza tych arkuszy obserwacji pozwala na etapie końcowym stwierdzić z osiągnięciem których efektów przedmiotowych studenci mieli największą trudności i opracować stosowne zalecenia. Ponadto cenne są analizy trafności doboru sposobów weryfikacji efektów kształcenia i opracowywane na ich podstawie rekomendacje dotyczące doskonalenia w tym obszarze.

Weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia dokonywana jest także na etapie prac dyplomowych. Za dobrą praktykę można uznać bardzo szczegółowe regulacje zawarte w Zasadach dyplomowania. Ten dokument w sposób wyczerpujący określa wszystkie istotne obszary dyplomowania. Za dobrą praktykę można także uznać dokonywaną zgodnie z procedurą P-12 weryfikację jakości prac dyplomowych. Podczas wizytacji ZO PKA udostępniono protokoły z tej weryfikacji, które pozwalają stwierdzić, że jest ona dokonywana w sposób bardzo rzetelny i pozwoliła wprowadzić działania naprawcze, które pozytywnie wpłynęły na jakość prac dyplomowych na ocenianym kierunku. Zgodnie z tą procedurą raz w roku Zespoły kierunkowe powołane przez Dziekana analizują minimum 20% losowo wybranych obronionych prac dyplomowych z każdego kierunku. Analiza jest przeprowadzana zarówno pod względem spełnienia wymogów merytorycznych, jak i formalnych. Prace oceniane są pod kątem spełnienia standardów określonych w Zasadach Dyplomowania oraz kryteriów uwzględnionych w Arkuszu weryfikacji jakości prac dyplomowych. Wnioski z monitorowania jakości prac dyplomowych są wykorzystywane do

opracowywania działań doskonalących, których wdrożenie ma na celu zapewnienie spełnienia przez prace dyplomowe przyjętych dla nich standardów jakości. Na podkreślenie zasługuje fakt, że w przypadku pierwszych absolwentów ocenianego kierunku dokonano weryfikacji jakości wszystkich prac dyplomowych. Podczas wizytacji ZO PKA udostępniono raport z tej weryfikacji, wraz z następującymi rekomendacjami: przeprowadzenie szkoleń dla opiekunów prac dyplomowych nt. wymogów stawianych autorom tych prac, przeprowadzanie wśród studentów akcji informacyjnych dotyczących konieczności zapoznania się z Zasadami dyplomowania przed przystąpieniem do pisania pracy, doprecyzowanie tematów prac licencjackich o teren badań, konieczność wskazywania studentom dobrych praktyk w zakresie opracowania prac licencjackich. W ramach doskonalenia WSZJK w procedurze P-12 (Weryfikacja jakości prac dyplomowych) wprowadzono od roku akademickiego 2016/2017 możliwość monitorowania zewnętrznego merytorycznej i formalnej poprawności prac dyplomowych po ich obronach, dokonywanego przez recenzentów zewnętrznych (pracowników naukowców innych Uczelni). Można przypuszczać, że zmiana ta wpłynie korzystnie na jakość prac dyplomowych i stanie się dobrą praktyką.

Kwestie dotyczące zapobiegania plagiatom i ich wykrywania reguluje również procedura P-12 (Weryfikacja jakości prac dyplomowych). Zgodnie z zawartymi w niej wytycznymi, na ostatnim etapie sprawdzenia poprawności pracy, w celu weryfikacji jej autentyczności, należy wykorzystać system antyplagiatowy. Jeśli w pracy przekroczone zostaną określone normy, praca nie jest dopuszczana do obrony i student ma obowiązek przygotowania pracy spełniającej wymogi w tym zakresie.

Sposób weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych praktykom zawodowym jest określony przez Regulamin Praktyk. Do weryfikacji efektów osiągniętych na praktykach zawodowych włączeni są przedstawiciele pracodawców. Efekty te są weryfikowane przez ocenę efektów szczegółowych opracowanych dla praktyk i stopnia wykonania zadań przypisanych tym efektom. Ostatecznej weryfikacji efektów osiągniętych na praktykach dokonuje Opiekun praktyk z ramienia Uczelni na podstawie dokumentacji potwierdzonej przez Opiekuna praktyk z ramienia instytucji przyjmującej, informacji zbieranych w trakcie odbywania praktyk oraz ich analizy. Opiekun praktyk z ramienia Uczelni dokonuje końcowej oceny zgodności zrealizowanych zadań z efektami określonymi dla praktyk. Za dobrą praktykę należy uznać hospitację praktyk dokonywaną przez Opiekuna z ramienia Uczelni co potwierdziły przedstawione podczas wizytacji Arkusze hospitacji.

6.1.4.

Wydział Zamiejscowy w Bełchatowie nie ma uprawnień do potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku ze względu na fakt, że kierunek nie był dotychczas poddawany ocenie programowej dokonywanej przez PKA. Istnieje jednak taka możliwość na Uczelni macierzystej, gdzie zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów określają: Regulamin Studiów SAN, Regulamin potwierdzenia efektów uczenia się Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, przyjęty uchwałą Senatu SAN z dnia 24 marca 2015 roku i wdrożony z dniem 1 października 2015 roku oraz, funkcjonująca w ramach WSZJK, procedura P-19 (Potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów). Dokumenty te są ze sobą spójne i w precyzyjny sposób określają zasady postępowania w tym obszarze. Do tej pory nikt na ocenianym kierunku nie wnioskował o potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

6.1.5.

W roku akademickim 2015/2016 Wydział miał dopiero pierwszych absolwentów na ocenianym kierunku. Zgodnie z procedurą P-13, zostaną oni poddani badaniu rok po ukończeniu studiów, czyli w listopadzie 2017 roku. Nie było zatem jeszcze możliwości wdrożenia i zbadania skuteczności tej procedury na Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie na kierunku „pedagogika”. Odpowiednie regulacje zostały jednak uwzględnione w obowiązującym na Wydziale WSZJK. Podczas wizytacji przedstawiono także wzory stosowanych narzędzi i opracowywanych raportów z jednostki macierzystej SAN.

W WSZJK uwzględniono monitorowanie losów zawodowych absolwentów - procedura P-13 (Śledzenie losów zawodowych absolwentów i zasady monitorowania rynku pracy). Celem tej procedury jest dostosowanie oferty edukacyjnej Społecznej Akademii Nauk w Łodzi do potrzeb i oczekiwań pracodawców, a także uczynienie programów kształcenia atrakcyjnymi z punktu widzenia rynku pracy. Badanie mające na celu poznanie losów zawodowych absolwentów jest realizowane przez Dział Jakości Kształcenia. Badanie ma umożliwić porównanie efektów kształcenia założonych w programie kształcenia z rzeczywistymi zadaniami wykonywanymi przez pracujących absolwentów oraz identyfikację efektów kształcenia umożliwiających uzyskanie przez absolwentów Uczelni kwalifikacji wymaganych na rynku pracy.

Procedura określa tryb i zasady postępowania związane ze śledzeniem losów zawodowych absolwentów, sposób wykorzystania wyników badań oraz możliwości dostosowania programów kształcenia do potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców. Każdy student w momencie składania w Dziekanacie pracy dyplomowej wypełnia oświadczenie dotyczące badania losów zawodowych absolwentów. Jest w nim informowany o celu i przebiegu badania. Udział w badaniu losów zawodowych absolwentów wymaga wyrażenia przez studenta zgody na przetwarzanie danych osobowych oraz zgody na otrzymywanie drogą mailową formularzy ankietowych. Pierwszy etap badania realizowany jest po roku od momentu ukończenia studiów. Student otrzymuje drogą mailową kwestionariusz dotyczący określenia swojej sytuacji zawodowej i pozycji na rynku pracy, planów zawodowych, stopnia satysfakcji z kształcenia zrealizowanego w SAN w perspektywie wykonywanej pracy zawodowej, stopnia osiągnięcia wybranych kompetencji, przydatności wiedzy i kompetencji zdobytych podczas studiów w pracy zawodowej, itd.

Wyniki badań służą weryfikacji określonych w programie studiów efektów kształcenia oraz doskonaleniu programów kształcenia. Rokrocznie DJK przekazuje Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia szczegółowe raporty dotyczące losów zawodowych absolwentów poszczególnych kierunków studiów. Wyniki analiz służą ocenie przydatności osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia na rynku pracy i stanowią podstawę rekomendacji usprawnień w programach kształcenia. Wszystkie raporty z badania absolwentów są publikowane na stronie internetowej DJK.

Na uwagę zasługuje obszerny kwestionariusz, jaki jest wykorzystywany w badaniu. Dobrą praktyką jest uwzględnienie w kwestionariuszu badań w ocenianych przez absolwentów kompetencjach tych, które zostały uznane za najważniejsze w dokumentach strategicznych Uczelni – misji i strategii rozwoju SAN, Polityce Jakości, Misji i strategii rozwoju Wydziału.

Potwierdza to spójność realizowanych w ramach zapewniania jakości kształcenia działań z Polityką Jakości SAN. Dobrą praktyką jest także założenie w procedurze ponownego badania losów absolwentów po 3 latach od ukończenia studiów.

6.1.6.

Na Wydziale funkcjonuje sformalizowany system oceny kadry realizującej proces kształcenia służący realizacji Misji Wydziału oraz osiągnięciu pożądanego poziomu rozwoju zawodowego zatrudnionej kadry. Przeprowadzana jest ocena bieżąca i okresowa. Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym bieżąca ocena nauczycieli akademickich jest obowiązkiem ich bezpośrednich przełożonych. Formalne okresowe oceny pracowników odbywają się co 2 lata. Oceny dokonuje Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników, a zatwierdza ją Rektor. Ocena okresowa odbywa się w oparciu o procedurę P-05 (Ocena osiągnięć i nagradzanie pracowników akademickich oraz jednostek naukowo-dydaktycznych). Obejmuje 4 ostatnie lata i dotyczy następujących obszarów działalności:

- naukowo-badawczej,
- dydaktyczno-wychowawczej,
- organizacyjnej,
- zawodowej (doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, w szczególności w odniesieniu do nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na profilu praktycznym – z uwagi na przygotowania do przejścia na profil praktyczny).

Na podstawie wypełnionego przez pracownika arkusza samooceny oraz zebranych dodatkowych dokumentów (wyniki oceny studentów i/lub arkusz hospitacji), Kierownik Zakładu dokonuje oceny ogólnej pracownika i przedstawia swoją propozycję na temat dalszego zatrudnienia. Ocenę opiniuje Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników, a następnie zatwierdza Rektor Uczelni. Ważnym elementem oceny okresowej nauczyciela akademickiego są wyniki ankietyzacji studentów oraz hospitacji zajęć dydaktycznych. Hospitacje zajęć prowadzone są wg planu sporządzanego na każdy rok akademicki przez Dziekana Wydziału z uwzględnieniem zasad ujętych w procedurze P-08 (Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych).

Ponadto na Wydziale prowadzi się regularny monitoring posiadanych przez pracowników kwalifikacji naukowych i zawodowych oraz stopnia ich aktualności oraz regularne monitorowanie dorobku naukowego pracowników Wydziału.

Za dobrą praktykę można uznać realizację badania jakości pracy opiekunów prac dyplomowych, co stanowi uzupełnienie oceny kadry a jednocześnie pozwala monitorować jakość samego procesu dyplomowania. Studenci dokonują oceny pracy opiekuna już po obronie. Wypowiadają się na temat jego dostępności, wsparcia udzielanego w toku pisania pracy dyplomowej, systematyczności pracy, przydatności przekazywanych uwag dotyczących pracy, itd.

Analiza działań i stosowanych w ich ramach narzędzi pokazuje, że przedmiotem tej oceny jest cała sfera aktywności dydaktycznej i naukowej pracowników. Kadra wspierająca (pracownicy dziekanatu obsługi technicznej, biblioteki) poddawana jest ocenie bieżącej przez swoich przełożonych a ponadto badaniom ankietowym wg procedury P-07 (Ocena dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla

studentów oraz organizacji procesu kształcenia). Analiza wyników badań ankietowych skłoniła do zorganizowania specjalistycznego szkolenia pracowników Dziekanatu z zakresu obsługi klienta a także wydłużenia czasu pracy Dziekanatu. Oceniając funkcjonowanie wewnętrznego systemu z uwagi na politykę kadrową należy uznać, że stosowane procedury dotyczące oceny okresowej kadry, hospitacji zajęć i studenckich badań ankietowych wspierają realizację polityki kadrowej w celu zapewnienia właściwej obsady zajęć, monitorowania rozwoju naukowego i dydaktycznego kadry, obsługi procesu kształcenia.

6.1.7.

WSZJK uwzględnia zasady wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo dydaktycznej. Są one określone przez procedury: P-05 (Ocena osiągnięć i nagradzanie pracowników akademickich oraz jednostek naukowo-dydaktycznych), P-08 (Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych), P-09 (Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy wykładowców dokonywana przez studentów (tzn. "ankietyzacja")) oraz P-18 (Gromadzenie informacji i wykorzystanie danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia).

Wyniki studenckiej oceny jakości zajęć dydaktycznych przekazywane są Kierownikowi Zakładu, ocenianym wykładowcom, Władzom Uczelni i Wydziału. Wyniki badań oraz opracowywane na ich podstawie rekomendacje są omawiane na spotkaniach Zakładu, Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia oraz Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Wnioski z oceny nauczycieli dokonywanej przez studentów są wykorzystywane do doskonalenia jakości zajęć dydaktycznych i pracy kadry akademickiej. Zgodnie z deklaracjami kadry, prowadzący zajęcia, dzięki tak przeprowadzonej ocenie mają możliwość dokonania rzetelnej samoewaluacji, a co za tym idzie - wprowadzenia pożądanych zmian w postępowaniu dydaktycznym i podniesienie jakości swojej pracy dydaktycznej.

Dokumenty przedłożone podczas wizytacji pozwalają stwierdzić, że wyniki oceny nauczycieli dokonywanej przez studentów stanowią istotny element polityki zapewniania jakości kadry dydaktycznej i są uwzględniane przez Kierownika Zakładu i Dziekana przy przydzielaniu zajęć dydaktycznych. Ocena nauczycieli dokonywana przez studentów jest także jednym z elementów składających się na ocenę okresową pracownika opisaną w punkcie 6.1.6. W wypadku uzyskania przez wykładowcę ponownej oceny negatywnej Władze analizują jej przyczyny i wobec tej osoby mogą zostać rozpoczęte działania prowadzące do nieprzedłużenia umowy o pracę. Na Wydziale prowadzone są zgodnie z planem hospitacje zajęć. Podczas wizytacji przedstawiono arkusze hospitacyjne, w których oceniono, na ogół, wysoko prowadzone zajęcia. Uwagi dotyczyły głównie zajęć o charakterze metodycznym. Wyniki hospitacji omawiał z hospitowanymi nauczycielami Kierownik Zakładu.

Analiza przedstawionej dokumentacji oraz rozmowy z Władzami Wydziału i kadrami pozwalają stwierdzić, że systematycznie realizowana ocena kadry jest istotnym elementem systemu zarządzania jakością kształcenia, wpływającym na politykę kadrową w zakresie zatrudniania oraz podnoszenia kompetencji pracowników naukowo – dydaktycznych. Dobrą praktyką stosowaną w tym obszarze jest uwzględnienie na stronie internetowej Działu Jakości Kształcenia zakładki „Najczęściej zadawane pytania”, w której przybliżono studentom procedury związane z dokonywaną przez nich oceną wykładowców oraz konsekwencje uzyskania przez wykładowcę oceny negatywnej. Dzięki temu są oni świadomi tego, że mają realny wpływ na obsadę zajęć dydaktycznych, co zostało potwierdzone podczas rozmowy ze

studentami. Dobrą praktyką jest także włączanie studentów w realizację badania jakości zajęć dydaktycznych. Dzięki temu są oni bardziej zaangażowani w proces oceny kadry i dostrzegają fakt, że mogą wpływać na obsadę zajęć dydaktycznych.

6.1.8.

Zapewnieniu właściwej organizacji procesu kształcenia (w tym właściwych zasobów materialnych i środków wsparcia) służą m.in. funkcjonujące w ramach WSZJK procedury P-06 (Baza dydaktyczna, wsparcie dla studentów, organizacja i realizacja procesu kształcenia) i P-07 (Ocena dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów oraz organizacji procesu kształcenia). Ocena stanu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej jest realizowana w trybie ciągłym (utrzymanie sprawności technicznej sprzętu i infrastruktury dydaktycznej – zadanie opiekunów administracyjnych poszczególnych obiektów).

Procedura P-07 daje studentom możliwość oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz organizacji procesu kształcenia i jakości obsługi administracyjnej w ramach badania ankietowanego. Dobrą praktyką jest uwzględnienie w kwestionariuszu pytania dotyczącego dostosowania infrastruktury do potrzeb studentów niepełnoprawnych. W badaniu studenci oceniają także udzielane im przez Uczelnię wsparcie – np. ocena działalności Biura Karier, ocena możliwości rozwoju zapewnianych przez Uczelnię.

Badanie jest realizowane raz na 2 lata przez Dział Jakości Kształcenia. Wyniki i opracowywane na ich podstawie zalecenia stanowią podstawę opracowania działań doskonalących organizację procesu kształcenia i bazę dydaktyczną, których wdrożenie pozwala zapewnić studentom odpowiednią infrastrukturę, obsługę administracyjną, środki wsparcia, przepływ informacji, itd. Przykładowe działania wdrożone w ramach wykorzystywania wyników badań to organizacja szkoleń dla pracowników Dziekanatu z zakresu obsługi klienta, wydłużenie czasu pracy Dziekanatu, regularne wzbogacanie zasobów bibliotecznych, doposażenie sal dydaktycznych, itd. Wyniki badania uzyskane w I i II edycji pokazują, że średnie oceny zadowolenia w większości ocenianych elementów są wyższe w II edycji. Można zatem wnioskować, że wdrażane na Wydziale działania doskonalące przynoszą zakładane rezultaty.

Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi na temat infrastruktury bezpośrednio do Władz Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia lub Samorządu Studenckiego. Mają także do dyspozycji „skrzynkę skarg i wniosków” usytuowaną w Dziekanacie Wydziału, do której mogą anonimowo wrzucać kartkę z wnioskami, uwagami, czy skargami. Mogą także wykorzystywać w tym celu drogą mailową pisząc do Działu Jakości Kształcenia, o czym są informowani na stronie internetowej Działu Jakości Kształcenia.

Zdaniem studentów obecna droga oceny zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia jest odpowiednia i wystarczająca. Prowadzone na Wydziale badania jakości potwierdzają, że zasoby materialne odpowiadają potrzebom studentów.

6.1.9.

Rozmowy z przedstawicielami Władz Wydziału, Działu Jakości Kształcenia oraz kadrami pozwalają wnioskować, że gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia przebiega w sposób właściwy. Kwestie związane z gromadzeniem danych uzyskiwanych w wyniku wdrażania procedur WSZJK oraz ich wykorzystaniem reguluje m.in. procedura P-18 (Gromadzenie informacji i wykorzystanie danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia), która precyzyjnie określa jednostki odpowiedzialne za gromadzenie i analizowanie materiałów uzyskiwanych w wyniku realizacji poszczególnych procedur w ramach WSZJK. Działania wynikające z realizacji poszczególnych procedur WSZJK są dokumentowane w postaci zestawień zbiorczych, sprawozdań, raportów opracowywanych przez jednostkę odpowiedzialną za dany obszar działań. Najczęściej jest to Dział Jakości Kształcenia, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowa Komisja ds. Programowych i Jakości Kształcenia. Analiza przedstawionych podczas wizytacji dokumentów pozwala stwierdzić, że dokumentacja jest prowadzona w sposób systematyczny i sumienny. Raporty z badań jakości kształcenia zawierają szczegółową analizę oraz, co ważniejsze, rekomendacje i zalecenia do wdrożenia w poszczególnych obszarach. Analizy zbiorcze są przekazywane przez poszczególne podmioty realizujące poszczególne procesy i procedury WSZJK do oceny Władz Wydziału i Uczelni, zgodnie ze strukturą zarządzania procesem zapewnienia jakości kształcenia. Dokumentacja dotycząca zapewniania jakości kształcenia jest gromadzona w Zakładzie, DJK i Dziekanacie. Gromadzone materiały są uporządkowane. Wgląd do tej dokumentacji mają wszyscy zainteresowani, w tym także studenci (np. poprzez stronę internetową DJK).

Opracowania dotyczące działań związanych z procesem dydaktycznym są analizowane przede wszystkim w Zakładzie przez Kierownika oraz pracowników Zakładu. Analogicznie jest z raportami dotyczącymi działań związanych z badaniem jakości kształcenia, które są jeszcze dodatkowo analizowane przez Dział Jakości Kształcenia, który opracowuje wstępne rekomendacje, Dziekana Wydziału oraz Wydziałową Komisję ds. Programowych i Jakości Kształcenia.

W czasie wizytacji przedłożono dokumenty (protokoły Rady Wydziału, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia) potwierdzające, że procedury realizowane w ramach WSZJK oraz wyniki realizowanych badań jakości są przedmiotem obrad jednostek, które realizują działania w tym obszarze. W przedstawionych podczas wizytacji sprawozdaniach ze spotkań Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia widoczna jest dyskusja o wynikach badań oraz wyciąganie wniosków w zakresie wdrażania działań doskonalących – analiza sprawozdań ze spotkań Komisji pozwala stwierdzić, że są to wnioski w zakresie doskonalenia programu kształcenia, modyfikacji procedur obowiązujących w ramach WSZJK, opracowania narzędzi badania jakości, doskonalenia bazy dydaktycznej, itd.

WSZJK pozwala na skuteczne gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia. Poszczególne jednostki są zobowiązane do gromadzenia, analizowania i wykorzystywania w działaniach doskonalących kształcenie informacji uzyskiwanych ze źródeł zewnętrznych i wewnętrznych mających wpływ na poprawę jakości realizowanych procesów. Dobrą praktyką jest opisane w punkcie 6.1.3 gromadzenie materiałów potwierdzających osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia

(teczki przedmiotów).

6.1.10

W zakresie dostępu do informacji o programie kształcenia Uczelnia realizuje powszechnie obowiązujące standardy w tym zakresie. Wszystkie informacje dostępne są na stronie internetowej. Dotyczy to w szczególności: programów studiów, sylabusów, rozkładów zajęć, informacji nt. przedmiotów do wyboru, informacji dotyczących procesu dyplomowania, procedur i dokumentów do pobrania. Za aktualizację wymienionych informacji na stronie internetowej odpowiada Dziekanat oraz Dział Promocji i Rekrutacji.

Uczelnia zapewnia dostępność informacji dotyczących stosowanego systemu oceny efektów kształcenia. Podstawowym źródłem informacji na ten temat są sylabusy przedmiotów. W dokumentach tych szczegółowo określa się stosowane sposoby weryfikacji efektów kształcenia odnoszące się do każdego z przedmiotów. Ogólne zasady oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie Studiów. Dokumenty te dostępne są w siedzibie Wydziału oraz na jego stronie internetowej. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu oraz wykładowców poszczególnych przedmiotów. Dzięki programowi Wirtualny Dziekanat studenci mają dostęp do ocen uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów.

Opis procedur służących zapewnianiu jakości kształcenia jest dostępny dla wszystkich zainteresowanych w Dziale Jakości Kształcenia, Dziekanacie oraz u Dziekana Wydziału. Podobnie jest z raportami z badań jakości kształcenia, które są dodatkowo dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej DJK (w całości lub w formie streszczeń, bądź podsumowań), niektóre z nich po zalogowaniu. Dobrą praktyką jest zamieszczanie biuletynów dla studentów na stronie internetowej Działu Jakości Kształcenia, w których uwzględnia się podsumowanie wyników badań jakości. Na stronie DJK stworzono także zakładkę dotyczącą najczęściej zadawanych przez studentów pytań. Można to także uznać za dobrą praktykę. W odpowiedziach na te pytania zawarte zostały informacje dotyczące procedur obowiązujących w ramach WSZJK, co sprzyja promowaniu wiedzy o nich wśród studentów.

Władze Wydziału dbają również o umożliwienie studentom dostępu do bieżących informacji dotyczących zajęć dydaktycznych na Wydziałach, a szczególnie wiadomości o odwoływanych i przekładanych zajęciach. Dostęp do aktualnych informacji związanych z procesem dydaktycznym gwarantuje również obecność Uczelni na portalach społecznościowych.

Należy podkreślić, że studenci systematycznie dokonują oceny dostępności informacji na temat kształcenia poprzez badanie ankietowe. Analiza udostępnionej dokumentacji (sprawozdania ze spotkań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia) pozwala wnioskować, że w obszarach, w których zostają zdiagnozowane nieprawidłowości wprowadza się działania doskonalące.

Studenci na spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, że mają zapewniony dostęp do informacji o procesie kształcenia i jego wynikach w stopniu odpowiadającym ich potrzebom. Zadowolenie studentów z dostępności i aktualności informacji potwierdza wypracowanie przez Wydział właściwych metod zagwarantowania dostępu do info o programie i procesie kształcenia na

ocenianym kierunku.

6.2.

Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu. Ocena skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia dokonywana jest na bieżąco na spotkaniach Wydziałowej i Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Omawiane są poszczególne narzędzia stosowane w ocenie jakości kształcenia pod względem ich efektywności oraz wyniki prowadzonych badań jakości. Regulacje w tym obszarze zostały uwzględnione w procedurze P-14 (Weryfikacja, modyfikacja i doskonalenia WSZJK), której celem jest doskonalenie systemów w taki sposób, aby były one zgodne z bieżącymi regulacjami prawnymi i najnowszymi trendami w obszarze zapewniania jakości kształcenia oraz potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Procedura przewiduje m.in. możliwość zgłaszania propozycji modyfikacji w systemach przez wszystkich pracowników, studentów (np. skrzynka skarg i wniosków) oraz przez interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Uczelnią. Mogą być one zgłaszane w toku całego roku akademickiego. Są one dyskutowane przede wszystkim na spotkaniach Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia, co potwierdziły przedstawione podczas wizytacji sprawozdania ze spotkań tych Komisji. Ich analiza potwierdza, że w ostatnich latach WSZJK był systematycznie oceniany i co roku wprowadzano w nim modyfikacje mające na celu zwiększenie jego skuteczności. Ostatnio wprowadzone zmiany to np.: zmiana w procedurze P-14 (Weryfikacja, modyfikacja i doskonalenia WSZJK) polegająca na uwzględnieniu w niej badania ankietowego skuteczności WSZJK, modyfikacja procedury P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia), modyfikacja w procedurze P-12 (Weryfikacja jakości prac dyplomowych) polegająca na wprowadzeniu od roku akademickiego 2016/2017 możliwości monitorowania zewnętrznego merytorycznej i formalnej poprawności prac dyplomowych, czy wdrożenie nowych procedur – do roku akademickiego 2015/2016 procedury P-18 (Gromadzenie informacji i wykorzystania danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia) a od roku akademickiego 2016/2017 – procedury P-19 (Potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów).

Dobłą praktyką jest tutaj coroczna konferencja dydaktyczna, podczas której Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia lub wyznaczona przez niego osoba przedstawia podsumowanie działań realizowanych w ramach OSZJK na Uczelni, wstępne rekomendacje na nadchodzący rok akademicki oraz propozycje dotyczące wprowadzenia modyfikacji w OSZJK, a dziekani poszczególnych jednostek przedstawiają analogiczne podsumowanie dla systemów wydziałowych. Na konferencji dokonuje się oceny WSZJK i omawia możliwe sposoby zwiększenia jego skuteczności. Modyfikacje w systemach wprowadzane są z początkiem nowego roku akademickiego i wymagają zatwierdzenia przez Radę Wydziału (WSZJK) oraz Senat (OSZJK).

Dobłą praktyką jest uwzględnienie w procedurze P-14 badania ankietowego dotyczącego efektywności WSZJK, które ma być realizowane nie rzadziej niż raz na dwa lata wśród osób

odpowiedzialnych za różne aspekty procesu kształcenia w Uczelni (władze Uczelni i Wydziałów, kadra akademicka, pracownicy administracyjni), przedstawiciele wszystkich grup studentów (studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych wszystkich lat i kierunków studiów) oraz przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców. Pierwsza edycja badania zostanie przeprowadzona w roku akademickim 2016/2017 w jednostce macierzystej Uczelni. Wyniki badania mają być w założeniu wykorzystywane do doskonalenia Systemów Zarządzania Jakością Kształcenia i zwiększania ich efektywności poprzez wdrażanie rekomendacji oraz podejmowanie działań korygujących opracowanych na podstawie ich wyników. Badanie ma także pozwolić ocenić stopień znajomości funkcjonujących w Uczelni Systemów Zarządzania Jakością Kształcenia przez studentów i pracowników.

Wdrożony na ocenianym kierunku system jakości pozwolił także na podjęcie działań doskonalących proces kształcenia opisanych w punktach 6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.8 – np. doskonalenie programu kształcenia (wprowadzenie nowych specjalności, nowych przedmiotów, korekty w treściach kształcenia), wprowadzenie zmian w sposobach monitorowania osiągniętych przez studentów efektów kształcenia a także zmian sposobów ich weryfikacji, jak np.: dla przedmiotu Diagnostyka pedagogiczna wprowadzono, w celu umożliwienia studentom zaprezentowania umiejętności formułowania pogłębionych analiz, w miejsce pisemnego sprawdzianu wiedzy, zaliczenie przedmiotu w formie rozbudowanej wypowiedzi ustnej), w przedmiocie Podstawy terapii pedagogicznej zastąpiono (w celu zintegrowania wiedzy z umiejętnością jej wykorzystania) prezentowanie teoretycznych ujęć pracy terapeutycznej w formie referatów opracowaniem kompleksowego projektu/programu terapii pedagogicznej) a także organizowanie szkoleń metodycznych dla wykładowców, itd.

Zespół Oceniający zwrócił uwagę na cenną inicjatywę Uczelni zorganizowania konkursu na popularyzację wiedzy o kulturze jakości kształcenia. Inicjatywa ta powstała w wyniku oceny skuteczności wewnętrznego systemu a w szczególności systemu informacyjnego o prowadzonych badaniach w zakresie jakości kształcenia.

3. Uzasadnienie

Przedstawiona Zespołowi Oceniającemu dokumentacja oraz rozmowy ze studentami i Władzami Uczelni potwierdzają, że wdrożony na Wydziale WSZJK umożliwia systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie z uwzględnieniem wszystkich elementów procesu kształcenia: projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udział w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, weryfikację osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, ocenę kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej wniosków z prowadzonych hospitacji zajęć, ocenę zasobów materialnych, w

tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów, ocenę sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia, dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach. Za cenną inicjatywę należy uznać zamieszczanie biuletynów dla studentów na stronie internetowej Działu Jakości Kształcenia, w których uwzględnia się podsumowanie wyników badań jakości. Na stronie DJK stworzono także zakładkę dotyczącą najczęściej zadawanych przez studentów pytań.

Wdrożone na Wydziale Zamiejscowym w Bełchatowie systemy zarządzania jakością kształcenia (Ogólnouczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Wydziałowy System Zarządzania Jakością Kształcenia) mają charakter kompleksowy. Zakres kompetencji poszczególnych jednostek jest określony precyzyjnie. Procedury postępowania są spójne z przyjętymi standardami jakości i są opisane szczegółowo. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym i podział zadań związanych z zapewnianiem jakości kształcenia pomiędzy poszczególne jednostki są przejrzyste.

Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja potwierdza, że na Wydziale dokonuje się systematycznej oceny skuteczności WSZJK i jego wpływu na podnoszenie jakości na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu. Jest to rzetelnie dokumentowane. Uczelnia poddaje ocenie wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia z punktu widzenia jego struktury, metod i narzędzi pracy oraz skuteczności w wychwytywaniu nieprawidłowości w obszarach podlegających ocenie. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia reaguje na zmiany w regulacjach prawnych i jest odpowiednio aktualizowany i modyfikowany (np. poprzez wprowadzenie procedury dotyczącej zasad oceny potwierdzania efektów uczenia się).

Z dokonanych przez Zespół Oceniający analiz wynika, że na Wydziale włącza się w budowanie kultury jakości interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Ich udział w procesie zapewniania jakości kształcenia jest udokumentowany. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w tworzeniu i doskonaleniu programu kształcenia oraz w określaniu i ocenie efektów kształcenia, np. poprzez ich pracę w Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia oraz w weryfikacji efektów uzyskiwanych na praktykach zawodowych a także zajęciach umożliwiających nabywanie umiejętności odpowiednich dla środowiska pracy. Przedstawiciele studentów uczestniczą w spotkaniach m.in.: Senatu, Rady Wydziału, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia. Na tych spotkaniach studenci zgłaszają wnioski i propozycje zmian w programie kształcenia, czy w zakresie bazy dydaktycznej. Przedstawiona dokumentacja potwierdza fakt, że Samorząd opiniuje programy w tym efekty i plany kształcenia, regulaminy (np. Regulamin Studiów, Zasady Dyplomowania), a także realizuje wspólnie z Działem Jakości Kształcenia badania jakości kształcenia.

Analiza raportów i sprawozdań przedstawionych podczas wizytacji pozwala stwierdzić, że są opracowane w sposób precyzyjny, wyczerpujący i czytelny. Widoczne jest przywiązywanie wagi do opracowania stosownych rekomendacji. Na szczególne podkreślenie zasługuje prowadzona i starannie udokumentowana weryfikacja efektów kształcenia i jej skuteczność w doskonaleniu programu studiów a także systemowa analiza i ocena jakości prac dyplomowych. W wyniku tych analiz wprowadzono zmiany doskonalące sposoby weryfikacji efektów kształcenia ze wskazaniem w raportach ich celu.

Podsumowując, obowiązujący na Wydziale System Zarządzania Jakością Kształcenia jest kompleksowy i obejmuje wszystkie istotne elementy procesu kształcenia. Zakres kompetencji poszczególnych jednostek realizujących działania w jego ramach jest spójny i logiczny, co pozytywnie wpływa na strukturę zarządzania procesem dydaktycznym. Procedury realizowane w ramach WSZJK umożliwiają sprawne organizowanie procesu kształcenia i wdrażanie rozwiązań doskonalących. Analiza przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji pozwala twierdzić, że realizacja przyjętych procedur zapewnia podejmowanie skutecznych działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

4. Zalecenia

Brak zaleceń.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

ZO PKA uważa, że analiza SWOT zamieszczona w raporcie samooceny jest trafna. Wśród mocnych stron słusznie wymieniono wysoki poziom merytoryczny kadry naukowo-dydaktycznej zarówno pod względem działalności naukowej, jak i doświadczenia zawodowego - prowadzenie badań na wysokim poziomie, których efektem są liczne publikacje, uczestnictwo i referaty wygłaszane na konferencjach. Ponadto bardzo pozytywnie należy ocenić realny udział interesariuszy zewnętrznych w opracowywaniu koncepcji i programu kształcenia i zaangażowanie praktyków w jego realizację oraz bardzo dobrze funkcjonujący Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia.

Natomiast istotnie za słabość jednostki można uznać niewystarczającą współpracę międzynarodową w zakresie wymiany kadry dydaktycznej oraz studentów w ramach programów ERASMUS+ i MOST i wymiany zagranicznej. ZO PKA wyraża opinię, że kierunek *pedagogika* może być postrzegany jako kierunek konkurencyjny z innymi uczelniami.

Dobre praktyki

Za dobre praktyki w obszarze WSZJK można uznać:

- coroczną konferencję dydaktyczną, podczas której Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia lub wyznaczona przez niego osoba przedstawia podsumowanie działań realizowanych w ramach OSZJK na Uczelni, wstępne rekomendacje na nadchodzący rok akademicki oraz propozycje dotyczące wprowadzenia modyfikacji w OSZJK, a dziekani poszczególnych jednostek przedstawiają analogiczne podsumowanie dla systemów wydziałowych; na konferencji dokonuje się oceny WSZJK i omawia możliwe sposoby zwiększenia jego skuteczności; modyfikacje w systemach wprowadzane są z początkiem nowego roku akademickiego i wymagają zatwierdzenia przez Radę Wydziału (WSZJK) oraz Senat (OSZJK); konferencja pozwala po pierwsze popularyzować wiedzę o obowiązujących na Uczelni systemach jakości wśród pracowników dydaktycznych i administracyjnych a po drugie – zapewnia możliwość zgłaszania wniosków w tym obszarze każdemu pracownikowi i studentom;
- realizacja badania jakości pracy opiekunów prac dyplomowych;
- stosowanie przez wykładowców w dokumentacji teczek przedmiotów arkusza obserwacji studenta przy egzaminach i zaliczeniach ustnych; prowadzący wpisuje w arkusz wylosowane przez studenta pytania oraz komentarze do odpowiedzi

udzielonych przez studentów; analiza tych arkuszy obserwacji pozwala na etapie końcowym stwierdzić z osiągnięciem których efektów przedmiotowych studenci mieli największą trudności i opracować stosowne zalecenia; jest to narzędzie sprzyjające rzetelnej weryfikacji efektów kształcenia;

- powołanie w skład Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Programowych i Jakości Kształcenia przedstawicieli pracodawców, co powoduje, że w składzie tych komisji uwzględnione zostają wszystkie grupy interesariuszy; w sprawozdaniach ze spotkań tych Komisji widoczny jest udział tych przedstawicieli w dyskusji dotyczących jakości kształcenia i jego badania – pracodawcy uczestniczyli na przykład w opracowaniu procedury dotyczącej realizacji praktyk studenckich, czy tworzeniu narzędzia badania losów zawodowych absolwentów wskazując które kompetencje należy poddać ocenie.

Bardzo dobre wsparcie studentów z niepełnosprawnościami.

Zapewnienia studentom szerokiego wsparcia podczas szukania praktyk, staży oraz we wchodzeniu na rynek pracy.